

BORA IV
FOCUS OP MEERWAARDE

2024-2027

Colofon

Titel:	BORA IV: Focus op meerwaarde
Auteurs(s):	Cluster BORA (Beheer Openbare Ruimte en Accommodaties) Afdeling Beheer Ruimte & Organisatie
Verantwoordelijk wethouder:	Mathijs Kuijken en Stef Luijten
Vaststelling college:	19 december 2023
Behandeling commissie GZ:	11 januari 2024
Vaststelling gemeenteraad:	1 februari 2024
Status:	Definitief

Voorwoord

In Bergeijk is het goed wonen. We hebben sterke, sociale, veilige en economisch robuuste dorpen. Onze inwoners voelen zich verbonden met hun leefomgeving en zijn hier over het algemeen zeer positief over. Bergeijk heeft dan ook veel te bieden: Rust en ruimte op een steenworp afstand van de grote Brabantse steden en Brainport Eindhoven. Een gemeente met vitale bedrijven en een buitengewoon sterk verenigingsleven. Het zijn allemaal kernkwaliteiten van Bergeijk.

De openbare ruimte en onze accommodaties dragen bij aan de leefbaarheid van onze gemeente en maken Bergeijk interessant om te wonen en te werken. De openbare ruimte is inclusief, toegankelijk en door iedereen te gebruiken. Leefbaarheid voor al onze inwoners is erg van belang en is een uitgangspunt voor de gemeenteraad. De openbare ruimte is zo ingericht dat iedereen mee kan doen en een goede bereikbaarheid stelt mensen in staat om mee te doen aan de samenleving.

De regio waarin Bergeijk gelegen is, is volop in ontwikkeling. De schaalsprong die de regio doormaakt zorgt voor groeimogelijkheden voor de gehele regio. De woningbouw opgave is groot en daar hoort voldoende ruimte voor werkgelegenheid maar ook een goed voorzieningen niveau bij.

De arealen die we met het team van cluster BORA beheren zijn de afgelopen jaren al flink gestegen. Gelet op bovenstaande ontwikkelingen nemen de arealen de komende jaren nog verder toe. Bij deze groei hoort ook een kwalitatieve openbare ruimte die bijdraagt aan een goed woon-, werk- en leefklimaat.

De basisvoorzieningen per kern zoals basisscholen, sportvoorzieningen en gemeenschapshuizen zijn in iedere kern aanwezig en dragen naast andere voorzieningen in de kernen bij aan een krachtige en levendige gemeenschap.

Iedereen wil wonen in een veilige maar ook schone en plezierige wijk, waar men zich thuis voelt en naar elkaar omkijkt.

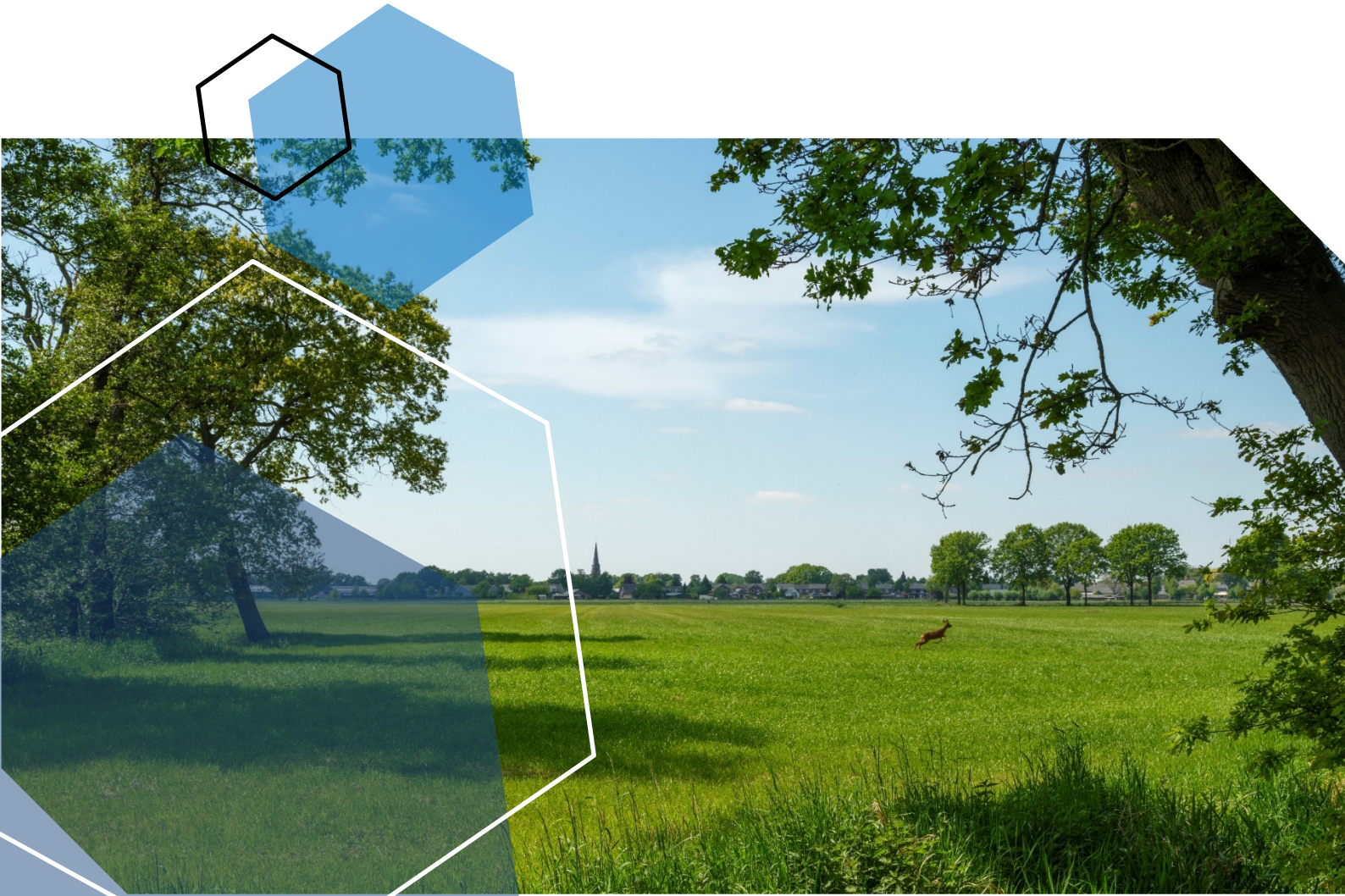
Afdeling Beheer Ruimte & Organisatie,
Cluster BORA

December 2023

Inhoudsopgave

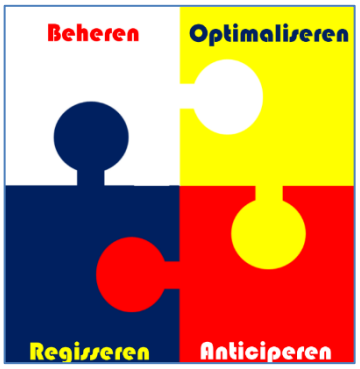
Inleiding 5
1. Terugblik BORA III 8
2. Kaders BORA IV 11
3. Focus op meerwaarde 17
4. Toekomst BORA 22
5. Exploitatie 24
6. Voorzieningen 27
7. Investeringen 32
8. Samenvatting, financieel 37
Bijlagen 38

Inleiding

De kracht van BORA

Voor u ligt het beleidsplan BORA IV, Focus op meerwaarde.

Het beleidsplan BORA IV (Hierna 'het beleidsplan') staat voor Beheren, Optimaliseren, Regisseren en Anticiperen. Het beheer van de openbare ruimte en de accommodaties in de gemeente Bergeijk staat voor een efficiënte en integrale aanpak.

Het beleidsplan richt zich op de volgende gebiedsvelden:

- Accommodaties;
- Wegen en Bruggen;
- Wegmeubilair;
- Groen;
- Spelen;
- Openbare verlichting.

In dit beleidsplan wordt duidelijk welke kosten rechtstreeks te maken hebben met het onderhoud van de openbare ruimte en de gemeentelijke accommodaties. Met zowel het beleidsplan als met de bijbehorende beheerplannen wordt inzicht gegeven in de kosten voor het dagelijks onderhoud (exploitatie), groot onderhoud (voorziening) en de reconstructies (investeringen). Ten behoeve van de exploitatie en de voorziening kwam BORA III, met als ondertitel Focus, neer op circa € 4.000.000,- per jaar.

De systematiek achter BORA is in 2010 ontstaan vanuit de behoefte tot een integrale en efficiënte aanpak van het planmatig beheer en onderhoud van de openbare ruimte en accommodaties. In de laatste versie (BORA III) is de gebiedsgerichte aanpak van wijken toegevoegd. De zogenaamde FOCUS-projecten.

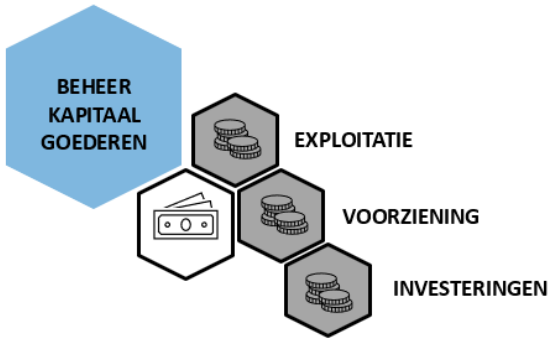
De kracht BORA zit hem in de integrale benadering van de openbare ruimte. BORA kenmerkt zich door het principe "Werk met Werk maken" en de gebiedsgerichte aanpak van onze wijken. Door gebiedsgericht te werken trachten we met BORA een "meerwaarde" te bieden op andere beleidsvelden zoals klimaatadaptatie, hittestress, duurzaamheid en mobiliteit. Naast de flexibele planning is het ook mogelijk gebleken om in te spelen op het "momentum". Goede voorbeelden hiervan zijn de herinrichtingen van de wijk Jerusalem in Bergeijk en wijk de Hasselt in Luyksgestel.

Daar waar zich mogelijkheden voordoen, zoals, subsidies, participatie- en burgerinitiatieven of rioolvervangingen, is er de mogelijkheid om door te pakken en daarmee de BORA middelen doelmatiger in te zetten. Hierdoor is " Meer met Minder" gerealiseerd, hetgeen uiteindelijk geleid heeft tot een kwaliteitsverbetering van ons areaal. Voorbeelden hiervan zijn de verbetering van de fietspaden Eerselsedijk uit de fietsambitie, maar ook de herinrichting van de Kleine Broekstraat en de maatregelen "zuidelijke randweg" in Bergeijk.

Financieel

Sinds 2017 moeten investeringen in maatschappelijk nut in de openbare ruimte verplicht geactiveerd worden op de balans. Op deze investeringen moet worden afgeschreven. Financiële middelen ten behoeve van BORA worden sindsdien gesplitst in:

- Uitgaven die thuishoren in de exploitatiebegroting (klein- en dagelijks onderhoud, jaarlijks repeterend);
- Uitgaven, die ten laste van een voorziening mogen worden gebracht (groot onderhoud);
- Investeringen in maatschappelijk nut die moeten worden geactiveerd op de balans (volledige herinrichting / reconstructie of nieuw werk).

Dit betekent dat er tussen de diverse budgetten van de kapitaalgoederen financiële schotten zijn ontstaan. Zowel tussen de verschillende gebiedsvelden van de verschillende kapitaalgoederen, wegen en bruggen, groen en spelen, openbare verlichting en accommodaties, als tussen klein- en dagelijks / jaarlijks repeterend onderhoud (exploitatie), groot onderhoud (voorziening) als een volledige herinrichting (investering). De efficiënte en integrale aanpak blijft en ontwikkelt zich in Bergeijk door.

In de complexe fysieke en financiële omgeving ontstaat een spanningsveld, waar vele voordelen uit te halen zijn in de vorm van “werk met werk” en het “momentum”, maar brengt ook de nodige risico’s met zich mee.

Het verplicht ons om vooruit te kijken en projecten en werkzaamheden goed voor te bereiden. Aandacht en FOCUS, waren de kernwaarden van BORA III. Met BORA IV leggen we de aandacht op “meerwaarde”. In hoofdstuk 3 wordt hier verder op ingegaan.

Voor de goede orde wijzen wij er nog even op dat werkzaamheden op het gebied van riolering, bosbeheer en afval niet binnen BORA opgenomen zijn, omdat hiervoor een andere kostendekkende systematiek geldt. Uiteraard wordt bij de uitvoering wel goed gekeken naar de samenhang tussen de verschillende werkzaamheden.

De exploitatie wordt bepaald op basis van de beheerplannen en inspecties. Hiervoor worden jaarlijks in de begroting de benodigde middelen voor het dagelijks onderhoud opgenomen.

Om de hoogte van de voorziening te bepalen wordt de doorlooptijd van 25 jaar gehanteerd. Om de hoogte van de voorziening te bepalen wordt de gemiddelde storting bepaald voor groot onderhoud aan onze arealen over een periode van 25 jaar, dus in de periode van 2024 - 2048.

Op basis van bovenstaande zijn daarmee de benodigde budgetten ten aanzien van de exploitatie en voorziening tot en met 2027 concreet gemaakt en is bekend wat de benodigde middelen zijn voor de periode van de looptijd van BORA IV. In de vooruitblik na 2027 is op basis van cyclische getallen de begroting opgesteld.

Als het gaat om de investeringen geven we met BORA IV een doorkijk voor de komende 10 jaar, tot en met 2033.

Looptijd

BORA IV kent een doorlooptijd van vier jaar voor de periode 2024-2027. In 2027 wordt het beleidsplan met uw gemeenteraad geëvalueerd en kunnen dan weer nieuwe beleidsuitgangspunten worden bepaald voor BORA V.

1.Terugblik BORA III

Waar we met het eerste beleidsplan BORA de balans hebben gevonden tussen prijs en kwaliteit gold voor BORA II de kernwaarde "Aanspreekbaar Onderhoud". Deze subtitel was tweeledig. Door de kwaliteitsimpuls van de laatste jaren ziet ons areaal er weer aansprekend uit. We hebben niet voor niets de titels "Groenste Dorp van Nederland" en "Een van de groenste Dorpen van Europa" gehaald. Desondanks is er altijd ruimte voor verbetering mogelijk. Wij hopen dat onze burgers ons daar op zullen blijven aanspreken.

Met BORA III, met als ondertitel FOCUS, hebben we vooral een verdiepingsslag gemaakt naar de gebiedsgerichte benadering en een verdere integratie van de vakgebieden doorgezet. Zo is onder andere een onderscheid gemaakt tussen verschillende structuren zoals kernwinkelgebied, woongebieden en bedrijventerreinen.

Het verdelen van het beheergebied in deze structuren en contouren maakt het mogelijk om de kwaliteit van de openbare ruimte samen te vatten en met behulp van de kleuren en de kwaliteitsscores op andere manieren te presenteren. Data werd door de structuurkaart gezeefd waardoor op de kaart in diverse kleuren de kwaliteitsscore ontstond voor de diverse structuren en gebiedsvelden. FOCUS gaf inzicht in data en onderbouwing van de kwaliteitsscores.

Daarnaast was het ook mogelijk om correlaties in beeld te brengen. Bijvoorbeeld de kwaliteit van de wegverhardingen (op basis van weginspecties) ten opzichte van het aanlegjaar. Hierdoor ontstond inzicht in de kwaliteit in een tijdsperspectief. Dit maakte het mogelijk om de investeringen (herinrichtingen) en groot onderhoud (voorzieningen) over een langere periode tot 2028 door te plannen. Focus gaf daarmee inzicht in de opgaven en een lange termijn doorzicht.

Ambitieniveau

Sinds de komst van BORA kiezen we ervoor om op een eenduidige en begrijpelijke manier te communiceren over de kwaliteitsscore van de openbare ruimte en de accommodaties. Onderhoud van de openbare ruimte wordt op verschillende manieren gemeten.

Wij streven we er naar om onze arealen te onderhouden op het daarvoor gestelde gemiddelde rapportcijfer 7.

BORA SCORE		SCORE ACCOMMODATIES		OPENBARE RUIMTE (GROEN)		OBJECTEN IN DE OPENBARE RUIMTE	
1		Niet acceptabel		Niet acceptabel		Niet acceptabel	
2							
3							
4		6	Slecht				
5		5		R - -	Onvoldoende	D	Zeer laag
6		4	Matig	R -	Sober	C	Laag
7		3		R	Basis	B	Basis
8		2	Goed	R +	Goed	A	Hoog
9		1		R ++	Uitstekend	A +	Zeer hoog
10		Na aanleg					

Projectenoverzicht BORA III

Afgelopen jaren hebben we in het kader van BORA III het ambitieniveau van het gemiddelde rapportcijfer 7 aangehouden. Daarnaast is met name bij groot onderhoud ook kritisch gekeken naar projecten die lopen of de komende jaren gaan lopen binnen onze gemeente. Dit resulteert bijvoorbeeld bij wegen tot een lagere gemiddelde score omdat op sommige weggedeelten groot onderhoud is uitgesteld in relatie tot projecten als bijvoorbeeld de N69, F67, Diepveldenweg en andere grote afsluitingen van de afgelopen jaren.

Daarnaast hebben we diverse herinrichtingsprojecten gedaan, heeft groot onderhoud plaatsgevonden aan diverse accommodaties, zijn bouwplannen woonrijp gemaakt, hebben we ons fietsnetwerk verder vervolmaakt en is uitvoering gegeven aan diverse projecten uit de gemeentelijke fietsambitie. Binnen de gemeente zijn in het kader van de N69 nog diverse Nulplusmaatregelen uitgevoerd in combinatie met groot onderhoud van wegen en hebben diverse projecten in het kader van groen gespeeld. Ook zijn er speelvoorzieningen gerealiseerd en is uitvoering gegeven aan het "Bewegen Ontmoeten en Spelen" beleid van de gemeente Bergeijk.

Accommodaties
Kattendans
Martinustoren

Herinrichtingsprojecten
Kleine Broekstraat – Industrieweg
Koperenteutenstraat e.o.
Hasselt – Stronk
Hasselsestraat
Eykereind
Sterrepad – Domineestraat
Elsenhof + Brouwersbos
Hoeverstraat – Zandstraat

Projecten / woonrijp maken
St. Servatius
Terlo
Waterlaat VII
Tilliaans Noord

Fietsstructuren
Fietsverbinding Bergeijk – Stedelijk gebied
Fietsverbinding Luyksgestel – Weebosch
Fietsverbinding Eerselsedijk
Fietsverbinding Heuvel
Fietspaden Zuidelijke Randweg
Fietsverbinding Waterlaat

Openbare Verlichting
Sengelsbroeksestraat
Dorpspark Luyksgestel

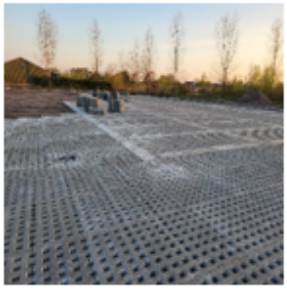
Groot Onderhoud Wegen
Maatregelen Zuidelijke Randweg
Nulplusmaatregelen N69
Rijt
Eerselsedijk
Kennedylaan - Churchillaan

Groenprojecten
100 extra klimaatbomen
Laanboomversterkende maatregelen N69
Uitdiepen visvijvers
Monument verplaatsen Barrier
Groencompensatie Diepveldenweg (Bomen, bossen en poelen)
Nestkastenproject Eikenprocessierups
Beheer EVZ – De Run
Vogelakkers

Speelvoorzieningen
Uitvoering Bewegen Ontmoeten en Spelen
Patersbos

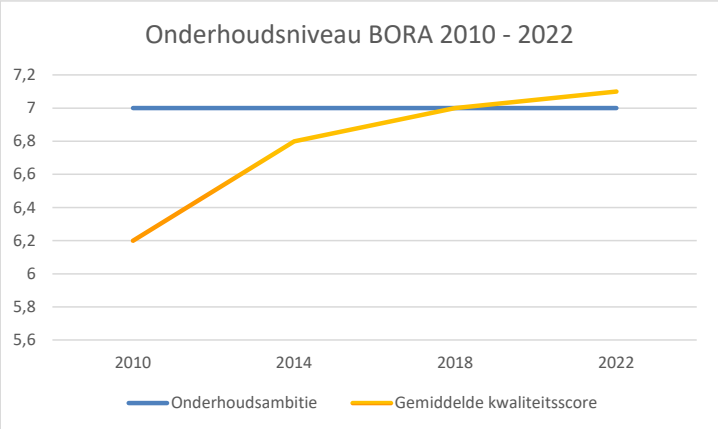

Onderhoudsstaat na BORA III

Om het ambitieniveau van het gemiddeld rapportcijfer 7 vast te houden is naast de diverse projecten en groot onderhoud ook het dagelijks onderhoud van belang. In onderstaand overzicht is het verloop van de kwaliteitsscores weergegeven gedurende de afgelopen BORA periodes.

	2010	2014	2018	2022
Gebouwen en Sportaccommodaties				
Buitensportaccommodaties	6	8	8	8
Binnensportaccommodaties	7	7	7	7
Cultuur en Oudheid	7	7	7	7
Gemeentelijke accommodaties	7	7	7	7
Sociaal Cultureel Werk	6	8	7	8
Jongerenwerk en Peuterspeelzalen	7	7	7	7
Openluchtrecreatie	7	7	7	7
Overig	7	7	7	7
Groen en Spelen				
Buitengebied	5	5	6	6
Woongebied	5	7	6	7
Hoofdstructuren	7	7	7	7
Centrumgebieden	6	8	8	8
Bedrijventerreinen	7	7	7	7
Spelen	7	7	7	7
Wegen, Verkeer en Bruggen				
Buitengebied	6	6	5	5
Woongebied	6	6	7	6
Centrumgebied	7	8	7	8
Bedrijventerreinen	7	7	8	8
Gebiedsontsluitingswegen	6	6	6	5
Bruggen	4	4	7	7
Fietspaden	5	5	7	6
Voetpaden	5	6	6	7
Openbare verlichting en NUTS				
Buitengebied	5	7	7	8
Binnen bebouwde kom	7	7	7	8
Centrumgebieden	6	8	8	8
Bedrijventerreinen	7	7	7	8
Gemiddelde kwaliteitsscore	6,2	6,8	7	7,1

2. Kaders BORA IV

Wettelijke Kaders

De gemeente heeft in haar rol als beheerder geen volledige vrijheid in het vaststellen van haar beleid. Het beheer van diverse kapitaalgoederen is namelijk (deels) in nationaal geldende wetten en besluiten geregeld. Zij geven de kaders aan waarbinnen de uitvoering van de beheertaak plaats moet vinden. Voor het beheer en onderhoud van de verschillende BORA onderdelen zijn onder andere onderstaande wetten van belang:

- **Grondwet Artikel 21**
  De overheid zorgt voor een bewoonbaar land en beschermt en verbetert het leefmilieu.
- **Wegenverkeerswet (1994)**
  De wegbeheerder is verplicht de verkeersveiligheid te verzekeren, de wegen berijdbaar te houden en de bereikbaarheid te waarborgen.
- **Wegenwet**
  De wegbeheerder heeft een maatschappelijke plicht om op te treden als een goed rentmeester en om de wegen regelmatig en duurzaam te onderhouden.
- **Burgerlijk Wetboek**
  De beheerder heeft een risicoaansprakelijkheid en een schuldaansprakelijkheid voor als een onderdeel niet voldoet aan de eisen die men er aan mag stellen en daardoor schade aan personen en zaken kan veroorzaken. Wettelijke zorgplicht voor het garanderen van de veiligheid van de bewoners. De gemeente moet bijvoorbeeld bomen aantoonbaar goed onderhouden en maatregelen treffen voor de veiligheid
- **Wet natuurbescherming**
  Negatieve effecten op flora en fauna moeten tot een minimum worden beperkt
- **Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo)**
  Voor het verlenen van vergunningen voor bouwen, wonen, monumenten, ruimte, natuur en milieu moeten duidelijke toetsingscriteria zijn.

Overkoepelend beleid

Het beleidsplan vormt een integraal beleid ten aanzien van het onderhoud van onze openbare ruimte en accommodaties. BORA IV is een op zichzelf staand beleid maar houdt uiteraard rekening met andere beleidsdocumenten binnen de gemeente Bergeijk. Een aantal voorbeelden hiervan zijn:

- Groenbeheerplan (2015-2025)
- Integraal beleidsplan Bos en natuur (2012)
- Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (VGRP) (2020-2024)
- Milieuvisie Bergeijk (2020-2029)
- Programmaplan BErgeijkENERGY (2023)
- Gemeentelijke Visie Mobiliteit (2023-2026)
- Bergeijkse omgevingsvisie (2022)
- Beleidskader bewegen, ontmoeten en spelen (2020-2030)
- Klimaatadaptatiestrategie en uitvoeringsagenda gemeente Bergeijk (2021)
- Accommodatiebeleid (2003)
- TUOB (2010)

Zorgplicht

De gemeente heeft als beheerder van de openbare ruimte, de wettelijke taak zorg te dragen voor de veiligheid en bruikbaarheid van deze openbare ruimte, de zorgplicht. Gemeente Bergeijk voldoet over het algemeen aan deze geldende regelgeving, maar er is een trend en maatschappelijke verandering waarneembaar waarbij de beheerder nu en in de toekomst rekening dient te houden met meer aansprakelijkstellingen.

Bij een aansprakelijkstelling dient de beheerder aan te tonen dat hij adequaat beheer voert. Om het risico van aansprakelijkstellingen terug te dringen is het onontbeerlijk om inspectie en onderhoud met optimale zorg uit te blijven voeren. De gemeente Bergeijk moet aan kunnen tonen dat de risico's voor de gebruiker tot een minimum worden beperkt en dat er structureel inspanningen worden gedaan ten aanzien van monitoren en onderhoud.

Binnen het beleidsplan zijn keuzes gemaakt om het risico op aansprakelijkheid tot een aanvaardbaar risico te beperken. Regelmatig worden alle verhardingen en bruggen aan een inspectie onderworpen, vinden boomveiligheidsinspecties plaats, conditiemetingen aan de accommodaties en vinden inspecties aan de speelvoorzieningen plaats. Met het uitvoeren van klein onderhoud en snel ingrijpen bij tekortkomingen worden de risico's beperkt. Schoon, heel en veilig is op alle gebieden de absolute ondergrens.

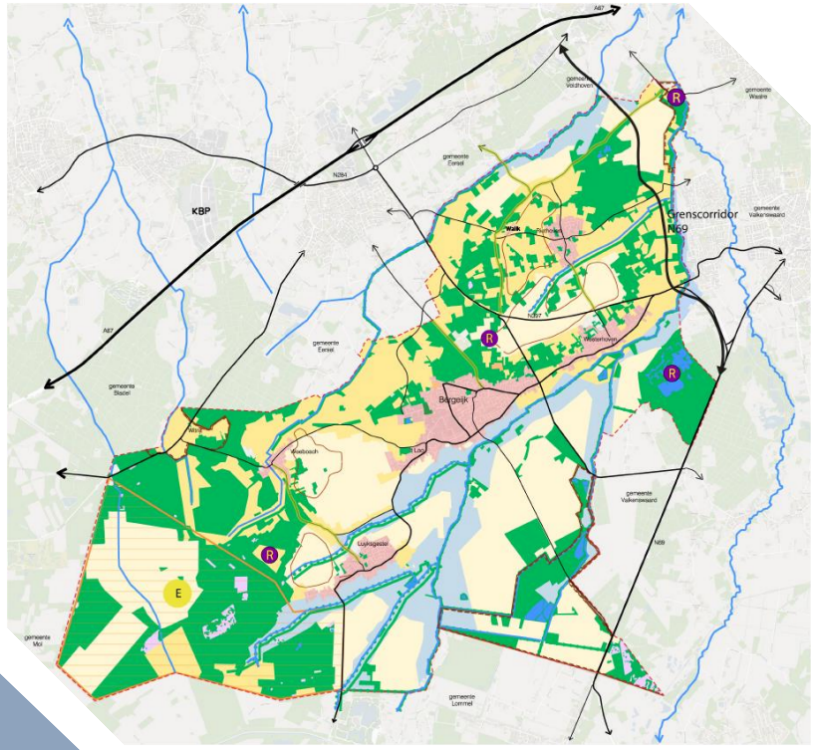
Omgevingsvisie:

In Bergeijk is het goed wonen. We hebben sterke, sociale, veilige en economisch robuuste dorpen. Onze inwoners voelen zich verbonden met hun leefomgeving en zijn hier over het algemeen zeer positief over. Bergeijk heeft dan ook veel te bieden: rust en ruimte op een steenworp afstand van de grote Brabantse steden en Brainport Eindhoven. Een gemeente met vitale bedrijven en een buitengewoon sterk verenigingsleven. Het zijn allemaal kernkwaliteiten van Bergeijk.

Gemeente Bergeijk kenmerkt zich als een groene plattelandsgemeente die hoort bij de innovatieve Brainportregio Eindhoven. Bergeijk ligt in een regio met een uitgesproken landelijk karakter waarin naast landbouw, natuur- en bosgebieden domineren. Deze bieden goede recreatieve mogelijkheden en maken gemeente Bergeijk prettig om te wonen en te verblijven.

De belangrijkste kernwaarde vanuit de Bergeijkse omgevingsvisie die invloed heeft op het beheer van de openbare ruimte is "Het groene karakter (tussen bossen, beken en boerenland).

Vanuit beheer en onderhoud trachten we bij te dragen aan de Bergeijkse omgevingsvisie door dit mooie groene en natuurlijke karakter zowel binnen als buiten de bebouwde kom te behouden en voor de Bergeijkse inwoners en toeristen gemeente Bergeijk een prettige plek te laten zijn waarin ze kunnen wonen en verblijven.

Klimaat en duurzaamheid

De wereld van duurzaamheid en energie is volop in beweging. In Bergeijk kiezen we voor een ontwikkeling die tegemoetkomt aan de levensbehoeften van de huidige generatie, zonder dat die van de toekomstige generaties tekort wordt gedaan. We bewerkstelligen al veel om deze doelstellingen te halen. Veel maatregelen zijn verankerd in het beleid van het Rijk en Bergeijk.

In de wereld van vandaag staan we voor grote uitdagingen: armoede, honger, ongelijkheid, klimaatverandering en de biodiversiteitscrisis zijn slechts enkele van de problemen die we dringend moeten aanpakken. Grote uitdagingen vereisen gedurfde actie om ze te overwinnen, en dat is waar de Sustainable Development Goals om de hoek komen kijken. Ze zijn ontwikkeld om tegen 2030 een groenere, eerlijkere en betere wereld te bouwen, en we hebben allemaal een rol bij het bereiken ervan. Met deze doelen willen we in 2030 een duurzame wereld voor iedereen bereiken, waarin niemand wordt buitengesloten. In 2015 hebben alle 193 landen die lid zijn van de Verenigde Naties (VN) de Sustainable Development Goals aangenomen. De doelen gelden voor alle landen en voor alle mensen.

In de Milieuvisie 2020-2029 wordt omschreven wat voor de gemeente Bergeijk de lange termijn doelstellingen zijn met betrekking tot de landelijke wetgeving en milieuthema's die invloed hebben op de leefomgeving. Met name het onderdeel klimaat (waaronder energietransitie en klimaatadaptatie valt) en water/riool uit de Milieuvisie is van toepassing op BORA IV. De Milieuvisie dient als kapstok. Met het beleidsplan kijken we naar koppelkansen en proberen we op het gebied van de openbare ruimte en accommodaties bij te dragen aan de ambities vanuit de Milieuvisie.

Ten aanzien van de energietransitie stelt de gemeente Bergeijk tweejaarlijks (vanaf 2024) het uitvoeringsprogramma BErgeijkENERGY op. Het programmaplan BErgeijkENERGY geeft uitvoering aan het streven van de gemeente Bergeijk om in 2030 energieneutraal te zijn en daarmee de uitstoot van CO_2 te vermineren. Daarnaast is de hoofdstrategie van de Transitievisie Warmte van Bergeijk het inzetten op het "klaar-voor-aardgasvrij" maken van de bestaande bouw tot 2030. Met BORA IV trachten we verdere invulling te geven aan de doelstellingen vanuit het programmaplan BErgeijkENERGY.

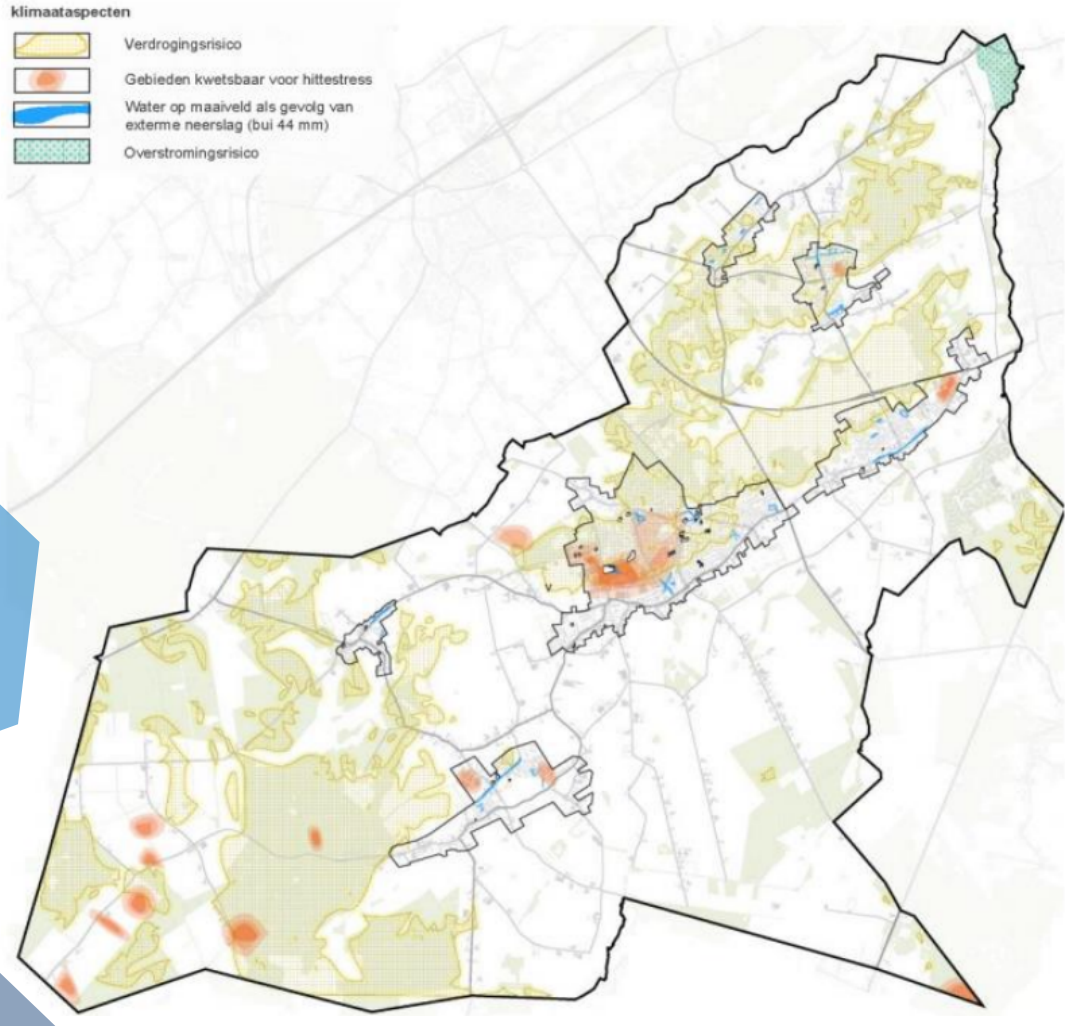
Om het voorzieningenniveau in de toekomst betaalbaar en in stand te houden is verduurzamen noodzakelijk. De basis sportvoorzieningen worden in de periode 2023-2026 verder verduurzaamd met als uitgangspunt aardgasloos. Met het verduurzamen van gebouwen worden de gebouwen "toekomstbestendig" en worden de energielasten voor de verenigingen enigszins gereguleerd.

Het beheer en onderhoud op basis van TUOB (Transparant en Uniform Onderhouden in Bergeijk) en daarnaast het verduurzamen van de accommodaties, draagt bij aan een aangenamer gebruik van een accommodatie die klaar is voor de toekomst en voldoet aan de hedendaagse bouwkundige en installatietechnische eisen. Denk hierbij onder meer aan de klimaatverandering en een gezonder binnenklimaat, waardoor er ook andere eisen aan gebouwen gesteld worden.

Het klimaat verandert. Het wordt warmer, droger maar de buien worden intenser. Klimaatadaptatie of te wel "het proces waardoor we, als samenleving, de kwetsbaarheid voor klimaatverandering verminderen of waardoor we profiteren van de kansen die een veranderend klimaat biedt", is en blijft daardoor van groot belang. We moeten aandacht hebben voor thema's als wateroverlast, hitte en droogte. Dit kan onder andere door bescherming en herstel van ecosystemen en biodiversiteit.

Ook het VGRP (Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan) besteedt uitgebreid aandacht aan de thema's die horen bij klimaatadaptatie. In het kader van de klimaatverandering hebben we in 2018 een klimaat stresstest laten uitvoeren. Deze test levert een eerste globale indruk voor de thema's overstroming, (grond)wateroverlast, hittestress, opwarming van oppervlaktewater en droogte. Hierbij is de huidige situatie afgezet tegen de te verwachten situatie in 2050. Door regenwater op straat te accepteren tussen de straatbanden, in groenvoorzieningen en te bufferen in de bodem kunnen zwaardere buien worden verwerkt. Met bovengrondse blauwgroene voorzieningen kunnen we tevens een bijdrage leveren aan het oplossen van andere klimaat gerelateerde problemen zoals hittestress en langdurige droogte. Groen en water in de openbare ruimte hebben ook een gunstig effect op de gezondheid (meer bewegen en ontspanning) en kan bijvoorbeeld worden gecombineerd met natuurontwikkeling. Het beleidsplan gaat uit van een positieve bijdrage aan klimaatadaptatie en dat vanuit beheer en onderhoud dus een positieve bijdrage wordt geleverd aan bijvoorbeeld hittestress en droogte.

Gemeentelijke Visie Mobiliteit 2023 – 2026

Met de vaststelling van de Gemeentelijke Visie Mobiliteit 2023 – 2026 ,op 29 september 2022, is de bestuurlijke ambitie voor de komende jaren op het gebied van verkeer en mobiliteit bekrachtigd. In deze visie wordt wederom hoog ingezet op het gebied van fietsen. Daarnaast zetten we in op mobiliteitstransitie, gedragsverandering en hanteren we een risico gestuurde aanpak als het gaat om het verbeteren van de verkeersveiligheid.

De Gemeentelijke Visie Mobiliteit is één van de kapstokken voor onze herinrichtingsprojecten en overige projecten binnen de gemeente Bergeijk. In de Gemeentelijke Visie Mobiliteit zijn ambities vastgesteld ten aanzien van fietsen, wegcategorisering en verkeersveiligheid. Het streven hierbij is om zo veel mogelijk "Werk-met-Werk" te maken. De Gemeentelijke Visie Mobiliteit en BORA IV hebben daarbij een belangrijke en sterke relatie met elkaar.

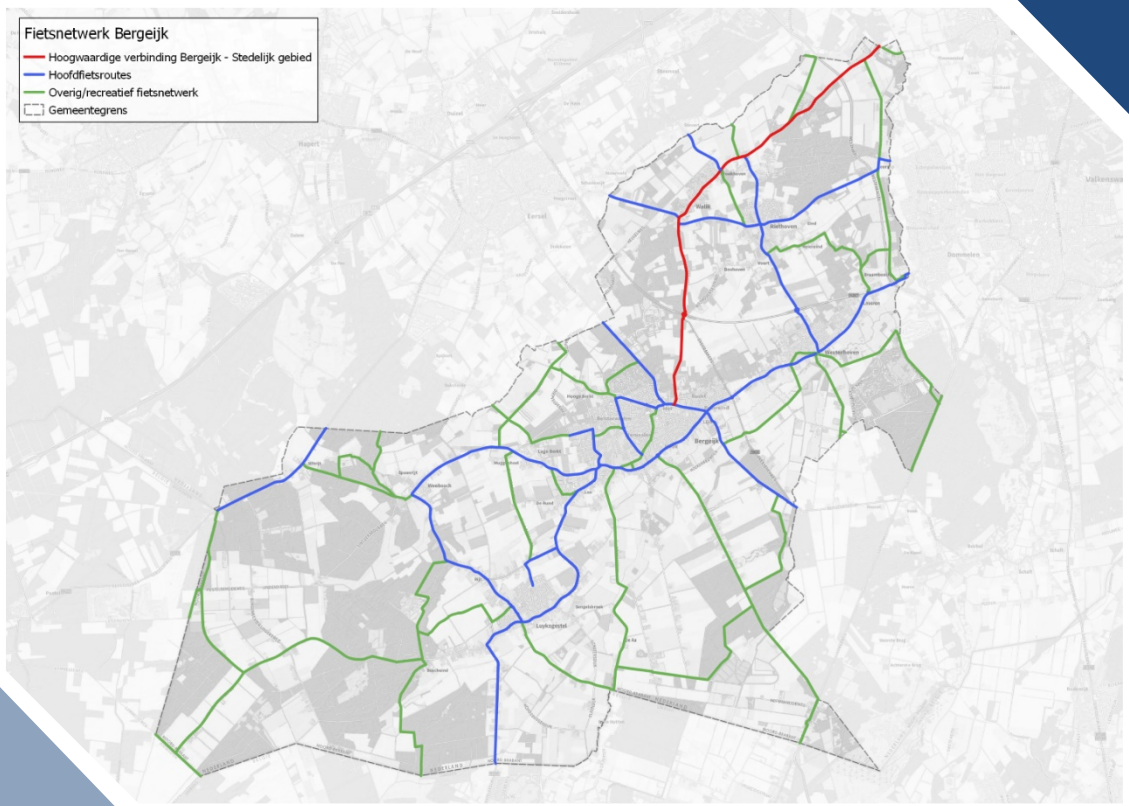
De Gemeentelijke Visie Mobiliteit biedt kaders voor herinrichtingsprojecten en biedt basis voor aanvullende maatregelen binnen projecten in het kader van de risico gestuurde aanpak. Vanuit de individuele beheerplannen worden enkel de vervangingskosten (voortkomend vanuit beheer en onderhoud) begroot en wordt niet gerekend met aanvullende maatregelen in het kader van de risico gestuurde aanpak. De Gemeentelijke Visie Mobiliteit biedt de kapstok om voor herinrichtingsprojecten wel die extra middelen te vragen bij de begrotingscycli om zo het risico op verkeersongevallen terug te dringen.

De koppeling tussen de Gemeentelijke Visie Mobiliteit en BORA IV biedt ook de mogelijkheid om invulling te geven aan de wens van de gemeenteraad om meer aandacht te schenken aan de kwaliteit van fietspaden en fietsverbindingen. Uitgangspunt is om gelijktijdig met het onderhoud aan fietspaden de kwaliteit te verbeteren en het fietscomfort te verbeteren.

Onderhoudsgelden vanuit BORA IV zullen niet voldoende zijn om verbreding van fietspaden te financieren. Er zal in deze gevallen in het kader van de ambities uit de Gemeentelijke Visie Mobiliteit bij de begrotingscycli naar aanvullende middelen gevraagd worden.

Concrete projecten die vanuit de Gemeentelijke Visie Mobiliteit naar voren komen voor de periode tot en met 2027 zijn:

- Fietsambitie
- Toeristische fietspaden
- Verbinding Eykereind – Mr. Pankenstraat – Nieuwstraat – Kennedylaan naar 30 km/uur

Arealen BORA IV

De arealen ten aanzien van het onderhoud zijn van belang voor BORA IV. Ten opzichte van BORA III zijn de arealen gestegen. De stijging van de arealen zijn hoofdzakelijk te relateren aan de groei van de gemeente Bergeijk. Door ontwikkeling van nieuwbouwwijken en uitbreiding van industrieterreinen verhogen de arealen. Daarnaast hebben we de afgelopen jaren in het kader van de Fietsambitie diverse nieuwe fietsverbindingen gerealiseerd welke er ook voor zorgen dat onze arealen zijn toegenomen. De uitbreiding van de arealen heeft invloed op de benodigde middelen om de openbare ruimte en de accommodaties op gemiddelde rapportcijfer 7 te blijven onderhouden.

	BORA III	BORA IV
Gebouwen en Sportaccommodaties		
Accommodaties	65 stuks	68 stuks
Overige objecten	40 stuks	40 stuks
Groen en Spelen		
Bomen	37.000 stuks	38.000 stuks
Beplanting	295.000 m2	298.500 m2
Gras en Bermen	2.000.000 m2	2.3000.000 m2
Speelvoorzieningen	60 locaties	60 locaties
Wegen, Verkeer en Bruggen		
Verhardingen	2.004.000 m2	2.825.000 m2
Bruggen	41 stuks	41 stuks
Openbare verlichting en NUTS		
Lichtmasten	5.150 stuks	5.804 stuks

Verdere verdieping in de arealen binnen BORA IV zijn opgenomen in de beheerplannen die opgesteld zijn voor de verschillende gebiedsvelden.

Prijsontwikkelingen

Vanaf de start van BORA III in januari 2019 heeft de wereld te maken gehad met enorme prijsstijgingen. Deze prijsstijgingen hebben grote invloed op de benodigde middelen voor herinrichtingen en groot onderhoud, maar hebben ook effect op het dagelijks onderhoud. Voorbeelden zijn de grote stijging in brandstof kosten, maar ook kostenstijgingen in de aanleg van infra (materiaalkosten). Deze prijsstijgingen hebben invloed op de benodigde budgetten voor beheer en onderhoud de komende beleidsperiode.

Perioden	42/43: Grond-, weg- en waterbouw	4211a Wegen met open verharding	4211b Wegen met gesloten verharding	4213 Bruggen en tunnels; bouw van bru.	4221 Civieltechnische werken en bouw.	4291 Waterbouwkundige werken en bouw.	4312 Bouwrijp maken van terreinen	4321 Elektrische installatie
	2015=100							
2012 januari	104,0	97,7	132,6	100,2	95,4	100,1	98,3	99,3
2013 januari	106,0	99,5	133,3	100,8	96,6	104,8	104,2	99,6
2014 januari	105,5	100,3	130,7	100,7	97,7	104,4	103,5	98,9
2015 januari	100,0	99,4	100,8	99,9	100,3	99,6	99,6	100,1
2016 januari	96,0	100,0	84,0	99,1	99,3	96,5	96,2	99,1
2017 januari	103,2	101,5	108,2	102,4	103,5	100,6	100,1	103,5
2018 januari	106,5	104,1	114,4	106,0	107,2	104,1	103,3	103,8
2019 januari	110,3	107,2	124,6	108,6	110,4	108,0	105,4	104,4
2020 januari	113,9	113,4	124,9	110,4	116,3	113,5	110,4	105,7
2021 januari	114,0	114,2	118,2	114,7	119,0	114,9	110,5	105,1
2021 april	117,6	114,9	128,6	116,2	123,4	116,5	111,1	107,3
2021 juli	120,5	115,6	132,5	122,0	125,4	118,1	113,2	111,2
2021 oktober	121,9	116,2	137,3	123,6	121,3	119,5	115,5	115,0
2022 januari*	126,9	120,8	140,8	127,5	128,4	125,6	121,5	117,9
2022 april*	140,8	124,8	180,8	138,8	137,7	136,2	132,0	124,6
2022 juli*	141,5	127,6	177,8	137,6	136,6	138,2	136,4	127,5
2022 oktober*	140,3	129,6	161,2	136,5	145,4	137,4	138,7	126,2
2023 januari*	139,1	134,6	155,2	136,4	142,8	139,3	136,9	124,6
2023 april*	140,2	135,9	155,5	136,9	145,9	141,6	136,4	123,7

Bron: CBS

3. Focus op meerwaarde

De gemeente Bergeijk streeft ernaar om de leefbaarheid, duurzaamheid en participatie in onze gemeenschap te borgen en waar mogelijk te verbeteren of te verhogen. Om dit te realiseren, is het essentieel om een effectief en efficiënt beheer van de openbare ruimte en accommodaties te waarborgen. Met het oog op het verleden, waarbij het technisch beheer een score van 7 behaalde, willen we nu een stap verder gaan en de FOCUS leggen op het creëren van **meerwaarde**. Dit beleidsplan vormt de leidraad voor ons streven naar verbetering en innovatie.

Meerwaarde door ruimte te geven aan ontwikkelingen en innovaties

We erkennen dat de behoeften en wensen van onze inwoners voortdurend wijzigen, uiteenlopen en zich aanpassen. Daarom streven we ernaar om ruimte te geven aan nieuwe ontwikkelingen op het gebied van leefbaarheid, duurzaamheid en participatie. We zullen actief luisteren naar de stemmen van onze inwoners en belanghebbenden, zodat we hun behoeften kunnen peilen, begrijpen en hierop kunnen inspelen binnen het beheer van de openbare ruimte en onze accommodaties.

Daarnaast is het bedrijfsleven en zijn de aannemers volop bezig met diverse innovaties. We volgen deze innovaties en bezien per project en bij beheer en onderhoud welke innovaties bij kunnen dragen aan de verschillende speerpunten uit dit beleidsplan. Een voorbeeld daarvan is bijvoorbeeld het project fietspad Eerselsedijk waar uitneembare betonplaten zijn toegepast zodat bij werkzaamheden van kabels en leidingen de platen makkelijk uitneembaar en terug plaatsbaar zijn. Hierdoor blijft de kwaliteit en met name het comfort van het fietspad langer gewaarborgd.

Meerwaarde door verbeteren van leefbaarheid, veiligheid en aantrekkelijkheid van de gemeente Bergeijk

Het bevorderen van een groene en gezonde leefomgeving is een van de speerpunten in de gemeente Bergeijk. We investeren in het onderhoud en de verbetering van de openbare ruimte, zoals parken, pleinen en straten. Daarnaast besteden we ook aandacht aan het vergroenen van het gemeentelijk bezit en het bevorderen van de biodiversiteit. Hierbij streven we naar een gezonde, nog groenere en aantrekkelijke leefomgeving voor alle inwoners. Daarbij hebben we aandacht voor de eigendommen van de inwoners zelf en de invloed die de gemeente daarop uit kan oefenen.

Met de investeringen die we de komende jaren doen om wijken / gebieden her in te richten, streven we naar een complete impuls op het verbeteren van de leefbaarheid. Met de uitvoering van onze FOCUS-projecten verbeteren we de leefomgeving van onze inwoners en de leefbaarheid.

Een goede openbare ruimte en goede accommodaties zijn het bindmiddel in onze samenleving. Voor een goede leefbaarheid zijn bepaalde voorzieningen noodzakelijk in de aan verandering onderhevige samenleving. Het vormt de basis voor het openbare leven. Het zijn de plekken waar mensen elkaar ontmoeten, naar hun werk gaan, spelen, sporten en ontspannen. Het beheer van deze openbare ruimte en accommodaties is daarmee één van de belangrijkste werkterreinen van de gemeente.

We streven naar een veilige en goed onderhouden openbare ruimte. Ook wat betreft het onderhouden van de verharde en onverharde wegen en paden. De komende jaren leggen we het accent op de risico gestuurde aanpak in lijn zoals vastgesteld in de Gemeentelijke Visie Mobiliteit. In de openbare ruimte gaat het niet alleen over risico's op ongevallen maar ook over de toegankelijkheid van onze openbare ruimte. Met risicogestuurd onderhoud leggen we de prioritering daar waar deze het meeste van belang is. Zorgen voor goed toegankelijke voetpaden rondom de accommodaties voor ouderen draagt bij aan het langer zelfstandig gebruik maken van de openbare ruimte voor deze doelgroep. Veilige voet- en fietspaden stimuleren het gebruik hiervan door zwakkere verkeersdeelnemers.

Ten aanzien van onze bruggen steken we in op herkenbaarheid. De bruggen liggen op plekken in het landschap waar fietser, wandelaars en toeristen even kunnen stoppen en stilstaan om te genieten van de brug en de directe omgeven.

Met een groene omgeving welke voor eenieder toegankelijk is, verbeteren we de leefbaarheid. Daarnaast dragen speelvoorzieningen bij aan de beleving en toegankelijkheid van deze openbare ruimte. Speelvoorzieningen vergroten de leefbaarheid in onze kernen en zorgen ervoor dat eenieder langer deel kan nemen aan de samenleving.

Met een mooie groene openbare ruimte, aantrekkelijke accommodaties en bijvoorbeeld eyecatchers in de vorm van onze brugleuningen dragen we bij aan de aantrekkelijkheid van onze gemeente.

Meerwaarde door het versterken van duurzaamheid

Duurzaamheid vormt een belangrijk aspect in ons beleid. We zullen streven naar een duurzaam beheer van de openbare ruimte en accommodaties, waarbij we rekening houden met energie-efficiëntie, waterbeheer, afvalreductie en het gebruik van duurzame materialen. Daarnaast ondersteunen we initiatieven die gericht zijn op het beïnvloeden van duurzaam gedrag bij inwoners en het stimuleren van hernieuwbare energiebronnen.

De komende beleidsperiode willen we ook de manier waarop we onderhoud gaan uitvoeren laten aansluiten bij de huidige tijdsgeest waarin duurzaamheid en circulariteit belangrijke thema's zijn. We bekijken bijvoorbeeld de mogelijkheden voor reflectieasfalt. Een lichtkleurige toplaag draagt bij aan een duurzame omgeving. Lichtkleurig asfalt verhoogd enerzijds de verkeersveiligheid doordat dit in het donker meer reflectie van ligt geeft maar draagt ook bij aan hittestress doordat de toplaag minder warmte absorbeert.

Met ecologisch beheer binnen de kom en optimaliseren van het ecologische beheer buiten de kom, dragen we bij aan duurzaamheid, treffen we klimaat-adaptieve maatregelen en versterken we de biodiversiteit. In de ogen van veel mensen groeien bomen vanzelf. Het belang van boomwortels en de bodem is vaak onbekend maar fundamenteel voor het behouden en optimaliseren van de vele functies welke bomen kunnen vervullen. Bomen kunnen uiteenlopende functies vervullen, waarmee invulling gegeven kan worden aan verschillende thema's zoals klimaatadaptatie, biodiversiteit, en waardevolle leefomgeving. Bij functies moet je denken aan: Verkoeling, energiebesparing, waterbuffering en circulariteit maar ook de variatie in ecosysteemdiensten, bodemverrijking en leefomgeving Flora en Fauna alsmede geluidswering, luchtzuivering, en tijdsbeleving. Zogenaamde ecosysteemdiensten. Om een gedegen investering, financiering en beheer van bomen te realiseren moeten de functies, de betekenis en de waarde van bomen duidelijk zijn.

We zetten ten aanzien van onze openbare verlichting in op het verlagen van het energiegebruik en daarmee het verlagen van de jaarlijkse energielasten. Toepassing van dimlicht en dynamische verlichting draagt bij aan het sterker laten dalen van het energieverbruik. Het toepassen van deze technieken en de effectiviteit daarvan onderzoeken we verder de komende beleidsperiode.

We bekijken de mogelijkheden voor natuur inclusieve maatregelen en natuur inclusief bouwen. Hierbij valt te denken aan groene daken, groene gevels en overige klimaat adaptieve maatregelen.

Het gebruik van elektrisch vervoer binnen onze gemeente neemt toe. Naast de ambities die we hebben ten aanzien van elektrisch rijden en de daarbij behorende laadinfrastructuur onderzoeken we technieken ten aanzien van de openbare ruimte om elektrisch laden en objecten in de openbare ruimte (bijvoorbeeld lichtmasten) te combineren. We volgen de ontwikkelingen hieromtrent en bij voldoende kansrijkheid voeren we pilots uit.

Meerwaarde door het bevorderen van participatie

Participatie van inwoners en belanghebbenden is cruciaal voor het creëren van een betrokken gemeenschap. We stimuleren actieve betrokkenheid door middel van informatievoorziening, consultatie en samenwerking. We organiseren openbare bijeenkomsten, maken gebruik van digitale platforms en andere communicatiemiddelen om de dialoog met onze inwoners te bevorderen. Hierdoor kunnen we gezamenlijk beslissingen nemen en een breed draagvlak creëren voor onze plannen.

Bij investeringen passen we actieve burgerparticipatie toe. We werken met klankbordgroepen om te komen tot een gedragen ontwerp voor de herinrichting van de openbare ruimte. Door een goede burgerparticipatie zorgen we ervoor dat burgers betrokken zijn en deel uitmaken van gemaakte keuzes bij de herinrichting van de openbare ruimte.

Door middel van ons integraal beheercontract van groen zetten we in op het verhogen van participatie. Dit wijkt deels af van het traditionele groenonderhoud op beeldkwaliteit. Met gerichte communicatie, participatie en educatie gericht op doelgroepen betrekken we onze inwoners beter bij de openbare ruimte en laten we ze deelgenoot maken van deze openbare ruimte.

Meerwaarde vanuit brede welvaart en schaalsprong regio Eindhoven

Brede welvaart is een thema wat van steeds groter belang wordt. Brede welvaart omvat alles wat mensen van waarde vinden. Het gaat hierbij om zaken als gezondheid, onderwijs, ecologie, milieu en leefomgeving, sociale cohesie en (on)veiligheid. Naast een goede leefomgeving en openbare ruimte is het van belang dat het voorzieningenniveau op orde is en dat iedereen kan deelnemen aan de samenleving. Vanuit BORA IV dragen we ons steentje bij om de openbare ruimte goed op orde te maken, het voorzieningenniveau op orde te houden en we spannen ons in voor een betere mobiliteit en bereikbaarheid. We zorgen ervoor dat de openbare ruimte en accommodaties inclusief zijn dat en dat iedereen kan blijven deelnemen aan de samenleving. Daarnaast dragen we met natuur- en bosbeheer en waterberging bij aan ecologie en spelen we in op de klimaatverandering.

De Brainportregio Eindhoven is volop in ontwikkeling. We staan voor een schaalsprong die grote invloed heeft op de gehele regio rondom het stedelijk gebied Eindhoven. In het Verstedelijkingsakkoord is reeds vastgesteld dat op zijn minst 72.000 extra arbeidsplaatsen en extra 62.000 woningen nodig zijn. Deze ontwikkelingen hebben naast een grote invloed op de bereikbaarheid ook invloed op de leefomgeving en op de leefbaarheid van de kleine kernen. Naast dat de schaalsprong er voor zorgt dat ook gemeente Bergeijk woningbouwplannen moet blijven ontwikkelen en daarmee de arealen in de komende jaren zullen toenemen, dienen ook de openbare ruimte en voorzieningen op orde te zijn en moeten we blijven zorgen voor leefbare kernen. Met de bestuursopdracht voor de Kempische Ontwikkelstrategie heeft de raad uitdrukkelijk opdracht gegeven om de gevolgen van de schaalsprong vanuit alle aspecten van brede welvaart te bekijken. Vanuit BORA IV dragen we bij aan de schaalsprong door in te blijven zetten op leefbare kernen en op het groene karakter van onze kernen.

In het kader van brede welvaart vervullen accommodaties verschillende functies en dienen meerdere doelen, van maatschappelijk tot veiligheid en bedrijfsvoering. Naast de primaire doelen hebben accommodaties ook een belangrijke sociale rol in de gemeenschap. Ze dienen als ontmoetingsplaats, kunnen een symbool zijn voor een eigen identiteit en zorgen voor een bepaalde trots onder de inwoners. Gebouwen en de functies bepalen deels het karakter van een gemeenschap en dragen in grote mate bij aan de kwaliteit van leven. Het ontwerpen, bouwen en goed onderhouden van gebouwen is dan ook van groot belang voor de gemeenschap en draagt bij aan de algehele welvaart en levenskwaliteit. Accommodaties kunnen door verenigingen als middel ingezet worden om te ontmoeten en te verbinden. Technisch goede accommodaties zijn van groot belang voor de functionaliteit en het op niveau houden van het voorzieningenniveau.

Meerwaarde met een meetbare waardering

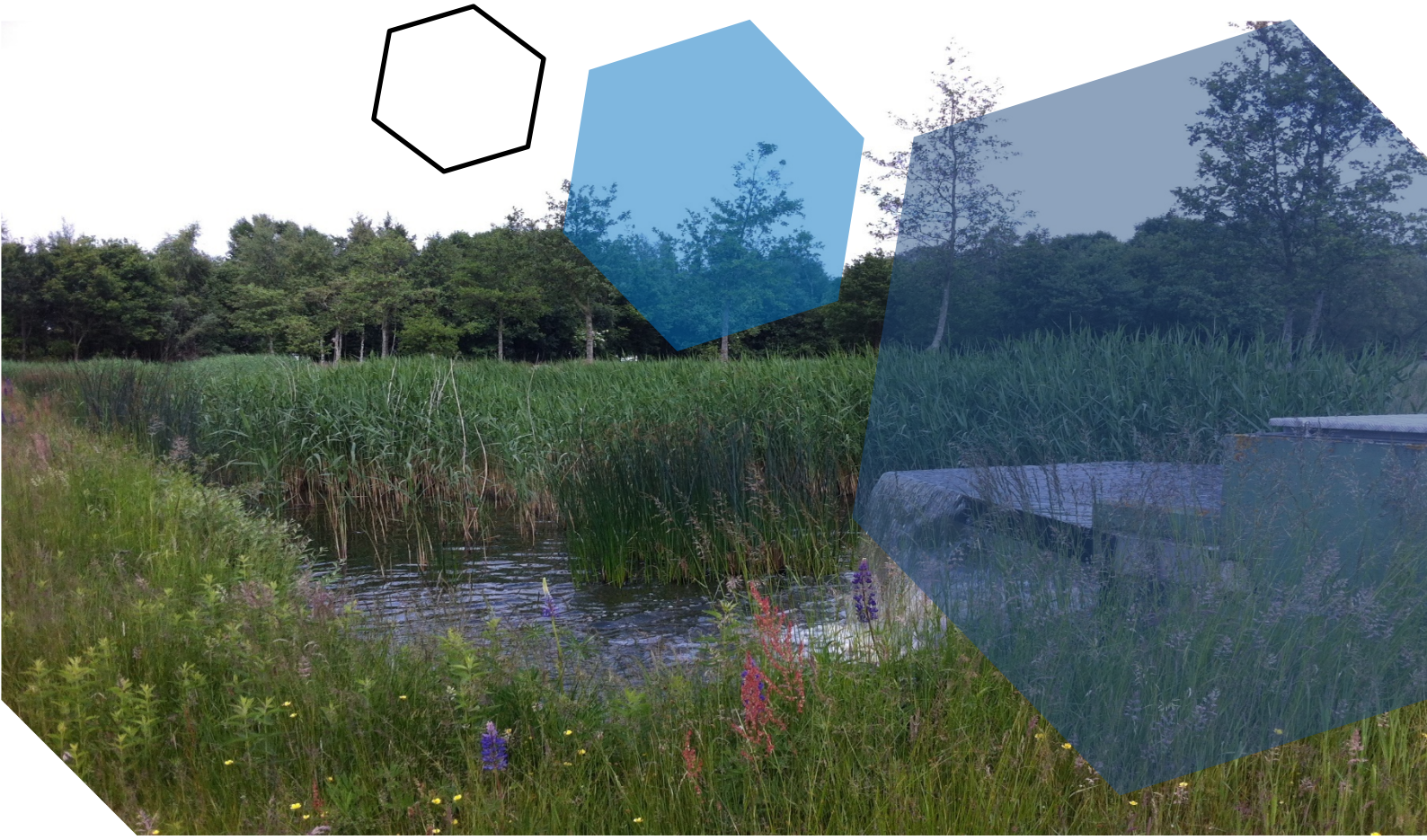
In dit beleidsplan blijft een score van 7 het uitgangspunt, ongeacht of deze score technisch of op een andere manier meetbaar is. Hoewel de exacte meetmethode mogelijk kan verschillen, streven we er nog steeds naar om een behoorlijk niveau van beheer en kwaliteit te behouden. We erkennen dat er verschillende aspecten zijn die kunnen bijdragen aan de meerwaarde van de openbare ruimte en accommodaties, zoals esthetiek, functionaliteit, duurzaamheid en gebruikerstevredenheid. Daarom zullen we bij het beoordelen van de score rekening houden met diverse factoren, waarbij het uiteindelijke doel blijft om een positieve bijdrage te leveren aan de leefbaarheid, duurzaamheid en participatie in de gemeente Bergeijk.

Uitganspunt is het op kleine schaal wijzigingen doorvoeren in het beheer van de openbare ruimte en accommodaties. Deze wijzigingen kunnen bijvoorbeeld betrekking hebben op verbeteringen in onderhoudsprocessen, efficiëntere inzet van middelen of het implementeren van nieuwe duurzame initiatieven.

Voordat we deze wijzigingen op grotere schaal uitrollen, hechten we veel waarde aan de tevredenheid van de betrokkenen, waaronder inwoners, gebruikers en belanghebbenden. We zullen de impact en effectiviteit van de wijzigingen zorgvuldig monitoren en evalueren. Als blijkt dat de wijzigingen positieve resultaten en tevredenheid opleveren, overwegen we om ze verder uit te rollen naar andere gebieden binnen de gemeente Bergeijk.

Het streven is om geleidelijk en op basis van succesvolle implementaties en positieve feedback, verbeteringen en vernieuwingen op grotere schaal toe te passen. Op deze manier kunnen we zorgen voor een gedegen en stapsgewijze verbetering van het beheer van de openbare ruimte en accommodaties, waarbij we rekening houden met de behoeften en tevredenheid van de betrokkenen.

We streven ernaar om de openbare ruimte en accommodaties in de gemeente Bergeijk te verbeteren. Door ruimte te geven aan ontwikkelingen op het gebied van leefbaarheid, duurzaamheid en participatie, streven we naar een meerwaarde voor onze inwoners. We zetten ons in voor een hoogwaardige leefomgeving, duurzaam beheer en een betrokken gemeenschap. Samen met onze inwoners en belanghebbenden zullen we werken aan een gemeente waar het prettig wonen, werken en recreëren is, zowel voor de huidige als toekomstige generaties.

4.Toekomst BORA

De vele ontwikkelingen gezien woningbouwopgaven, de schaalsprong, brede welvaart en de klimaatverandering maken het van belang dat we met BORA verder vooruit kijken. BORA gaat weliswaar over het beheer van de openbare ruimte, maar de openbare ruimte die we beheren en de toekomstige openbare ruimte die we moeten beheren zijn cruciaal voor de leefbaarheid van onze kernen. De ambities van de gemeente die vastliggen in de omgevingsvisie en de ambities van de gemeenteraad gaan over leefbare kernen, het blijven vergroenen van de leefomgeving en elke burger deel te laten nemen aan de maatschappij. De openbare ruimte speelt daarin een cruciale rol.

Vraag om dynamiek

Ten tijde van het opstellen van dit beleidsplan is het nog niet duidelijk wat de effecten van zowel de schaalsprong als de brede welvaart gaan zijn op de kwaliteit van leven in de gemeente Bergeijk. Los van deze ontwikkelingen staat dat we een groene gemeente willen blijven met een kwalitatieve en inclusieve leefomgeving. Het tempo van ontwikkeling die we doormaken vraagt om ruimte voor dynamiek en voortschrijdend inzicht. We stellen BORA IV weliswaar vast voor 4 jaar maar we zien het echt als een dynamisch plan. Het tempo van ontwikkeling in onder meer de woningbouw, industrie en nieuwe fietspaden vraagt om regelmatig de arealen ten aanzien van deze uitbreidingen te actualiseren. Elke nieuwe woonwijk die wordt gerealiseerd, elk industrieterrein dat wordt ontwikkeld, elk nieuwfietspad wat wordt aangelegd en elke accommodatie die wordt gerenoveerd heeft effect op het beheer en onderhoud van de openbare ruimte en accommodaties. In de komende jaren zullen de arealen alleen maar blijven uitbreiden. Dit heeft effect op de voorziening BORA (welke 25 jaar vooruit kijkt) en de exploitatie. Meer areaal zorgt voor een hogere inspanning in het kader van het dagelijks beheer en groot onderhoud. De keuze die we als gemeente maken aangaande nieuwe woningbouw, nieuwe fietspaden, betere en duurzamere accommodaties betekent ook direct een keuze voor een extra inspanning in het kader van het beheer en onderhoud.

Ten behoeve van de start van dit beleidsplan ligt de basis van de arealen in het jaar 2023. Vanaf 2025 worden de arealen jaarlijks in de PPN en Begrotingscyclus geactualiseerd op basis van de data van het voorgaande jaar en op basis van het dan gelden prijspeil. De benodigde middelen om deze arealen te onderhouden worden gelijktijdig geactualiseerd op basis van het dan geldende prijspeil. Hiermee zorgen we ervoor dat de arealen op orde blijven en we de onze arealen kunnen blijven beheren en onderhouden op basis van de uitgangspunten van BORA IV.

Invloeden op BORA

Er liggen diverse uitdagingen voor ons. We moeten bouwen voor alle doelgroepen, we moeten de leefomgeving de kwaliteit bieden die het prettig wonen maakt in de gemeente Bergeijk. Het kan lastig zijn om deze uitdagingen samen te laten gaan omdat het bouwen voor alle doelgroepen druk zet op de exploitatie van woningbouwontwikkelingen. Vanuit BORA streven we er echter wel naar de openbare ruimte binnen deze woningbouwontwikkelingen leefbaar in te richten, met kwalitatieve/duurzame materialen. Daarnaast streven we er naar om de wateropgave van de woningbouwontwikkeling binnen het te ontwikkelen gebied op te vangen.

Keuzes die gemaakt worden ten aanzien van woningbouwontwikkelingen in relatie tot de parkeernorm, hoeveelheid openbaar groen, kwaliteit van materialen en keuzes in waterhuishouding hebben invloed op de openbare ruimte. Daarnaast hebben keuzes die op andere beleidsvelden gemaakt worden zoals duurzaamheid, toegankelijkheid, sociale veiligheid, parkeren en dergelijke effect op het beheer en onderhoud van onze openbare ruimte en accommodaties en de daar onderliggende beheerplannen en noodzakelijke budgetten.

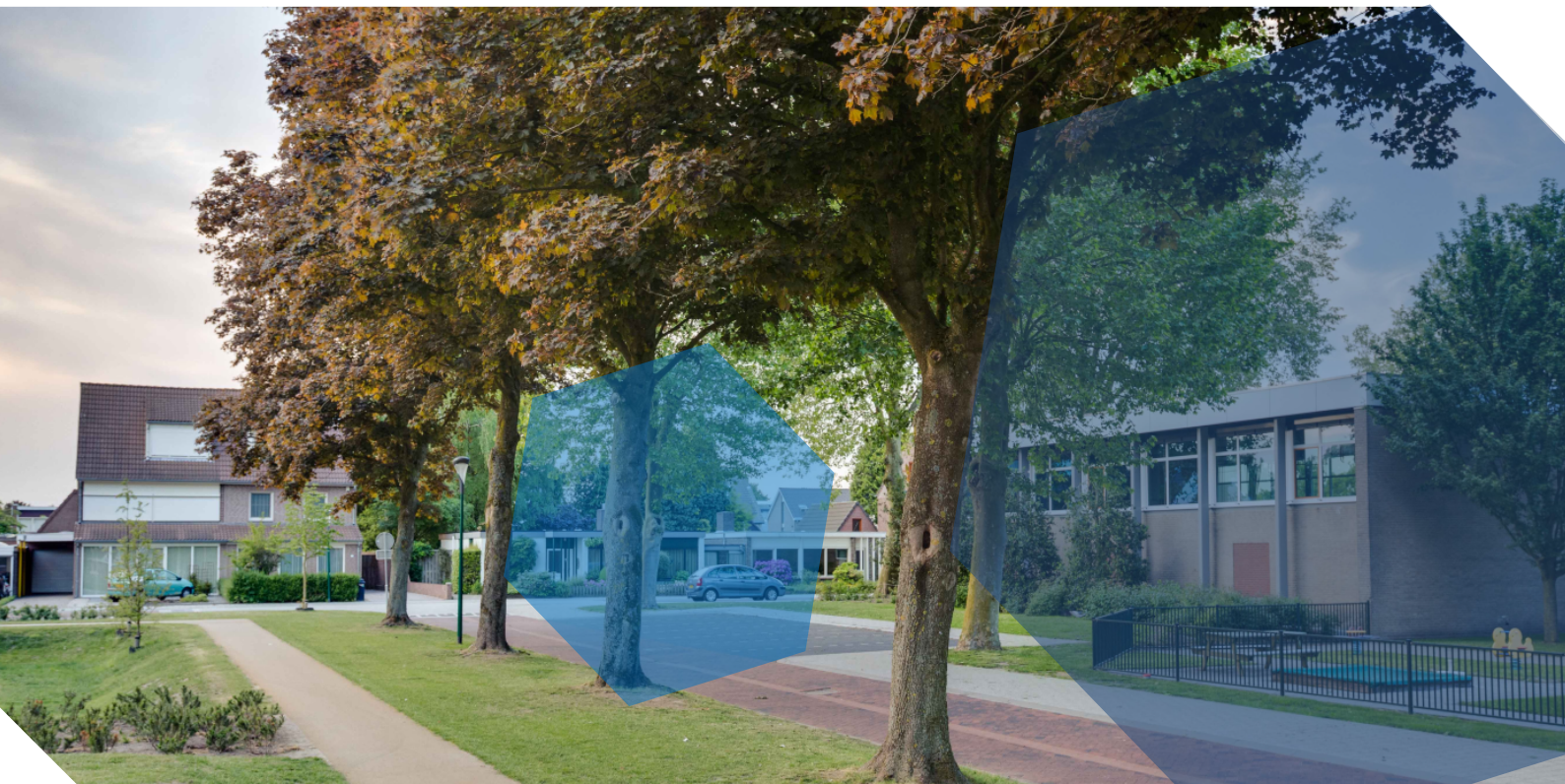
Een kwalitatieve en inclusieve leefomgeving

Uitgangspunten voor het realiseren van leefbare woonomgevingen zijn omschreven in de Richtlijnen Inrichting Openbare Ruimte (RIOR). Het streven van de RIOR is het verbeteren en waarborgen van de kwaliteit van de openbare ruimte. Deze kwaliteit kan worden gezien in zowel technische, functionele als sociale zin. Met technische en functionele kwaliteit wordt bedoeld dat gebruikte materialen, inrichtingen, ontwerpen etc. ook duurzaam in beheer en onderhoud dienen te zijn. Dat wil ook zeggen dat tijdens ontwerp en uitvoering wordt gekozen voor duurzame oplossingen en dat oplossingen na de ontwerp- en uitvoeringsfase een gewaarborgde kwaliteit blijven behouden over een groot tijdsbestek. Met sociale kwaliteit wordt bedoeld dat ontwerp en inrichting een sociaal veilige uitstraling moeten bezitten.

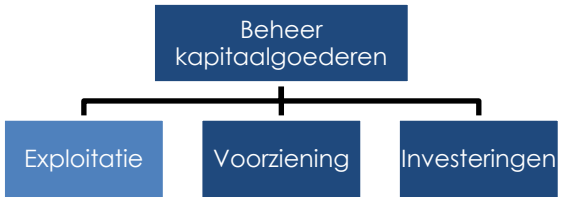
Ruimte voor ontwikkelingen en innovaties

Met BORA IV willen we ruimte bieden voor ontwikkelingen en innovaties, onderdeel van de meerwaarde die we de komende beleidsperiode willen gaan bieden. We staan open voor nieuwe initiatieven en ideeën en denken mee in ontwikkelingen die bijdragen aan klimaat- en duurzaamheid doelstellingen. We bieden ruimte voor de schaalsprong en groei van onze gemeente met daarbij als kapstok brede welvaart en de kwaliteit van de leefomgeving. Wanneer nieuwe innovaties op ons af komen, bezien we de mogelijkheden binnen onze gemeente. Wanneer deze mogelijkheden zich voor doen stellen we voor om met pilots uit te voeren welke middels de perspectievennota en de begrotingscyclus aan de gemeenteraad worden voorgelegd.

BORA is dynamisch en staat open voor ontwikkelingen en is daarmee toekomstproof.

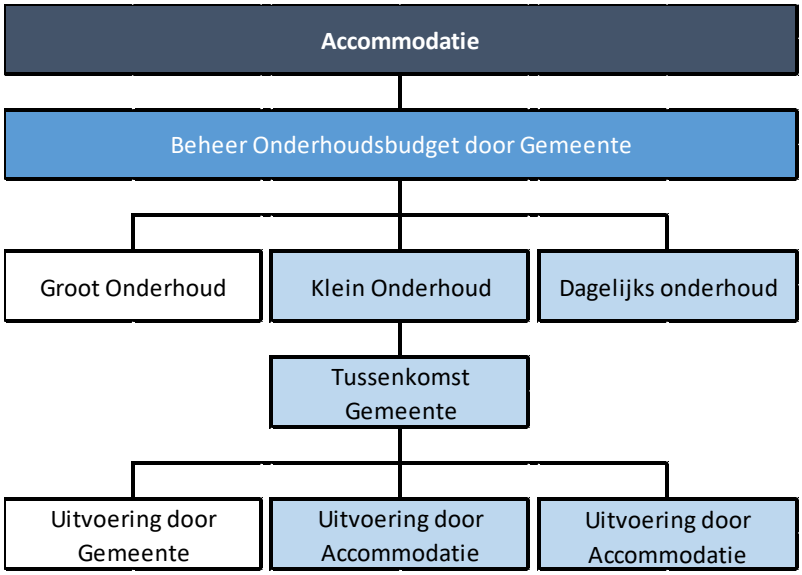
5. Exploitatie

Klein, dagelijks, jaarlijks repeterend onderhoud wordt ten laste gebracht van de exploitatie. In de bijlagen zijn de beheerplannen opgenomen met betrekking tot het beheer van alle gemeentelijke accommodaties, wegen, bruggen, wegmeubilair, groen, spelen en openbare verlichting. Onderstaande een algemene beschrijving, highlights en samenvatting met betrekking tot de financiële consequenties.

Accommodaties

De TUOB-systematiek heeft zich in het verleden bewezen. De systematiek laat zich het beste uitleggen aan de hand van onderstaand schema:

Om zelfwerkzaamheid te stimuleren en de sociale cohesie te vergroten heeft de vereniging de mogelijkheid om de uitvoering van het volledige klein- en dagelijks onderhoud van de gemeente over te nemen. Verenigingen worden dan actief betrokken bij onderhoud en zijn verantwoordelijk voor het uitvoeren van bepaalde onderhoudstaken. Een gezamenlijke verantwoordelijkheid vergroot de sociale cohesie en heeft een positieve uitwerking op de band met de gemeente. Wil of kan men dit niet, dan blijft overeind dat er een vergoeding aan de gemeente moet worden betaald.

Wegen

De exploitatie van wegen is opgebouwd uit diverse onderdelen en werkzaamheden die jaarlijks terugkeren. In relatie tot de ambities van de Gemeentelijke Visie Mobiliteit worden jaarlijks de vrijliggende (toeristische) fietspaden geborsteld en worden de grasranden verwijderd zodat de breedte van deze fietspaden optimaal gebruikt kan worden. Dit komt het fietsen in de gemeente Bergeijk ten goede.

Bruggen

Binnen de exploitatie bruggen wordt het klein, jaarlijks terugkerend onderhoud begroot. Het betreft hier het reinigen van alle bruggen en het onderhoud van de metselwerkmuurtjes. Het reinigen van alle objecten werd in het verleden ad hoc en op basis van meldingen door onze buitendienst uitgevoerd. Dit gaan we vanaf het beleidsplan BORA IV structureler doen.

Wegmeubilair
Afgezien van klein onderhoud van ons wegmeubilair willen we met betrekking tot de verkeersborden de kwaliteit in de komende jaren verbeteren/op peil brengen. Vanuit landelijke regelingen wordt in steeds verdere mate verplicht om verkeersborden goed in beeld te hebben en locaties van verkeersborden via dataportalen te ontsluiten. Komende jaren wordt het areaal aan verkeersborden beter in beeld gebracht. Dit draagt bij aan het beter inzichtelijk krijgen van het areaal maar biedt ook kansen om met slimme technologieën als “adaptive cruise-control” in de verdere toekomst invloed uit te oefenen op de snelheid van het verkeer. Dit doordat de “slimmere” auto’s verkeersborden kunnen herkennen en hun snelheid automatisch daar op aan kunnen passen.

Groen
Het beheer van het groenareaal binnen de bebouwde kom is grotendeels gebaseerd op een integraal contract met uitvoering in de vorm van een bouwteamovereenkomst. Dit contract zorgt naast het dagelijks onderhoud er ook voor dat we meer kunnen doen met burgerparticipatie en ook beter in kunnen spelen op onze klimaat- en biodiversiteitsdoelstellingen.

Spelen
Al jaren wordt ingezet op speel- en sportvoorzieningen voor alle doelgroepen met een lange levensduur en beperkte onderhoudskosten. Deze voorzieningen worden doorheen het jaar visueel gecontroleerd door onze eigen dienst en één keer per jaar worden alle speel- en sportvoorzieningen geïnspecteerd door een extern bedrijf. Alle gegevens (logboeken) worden digitaal bijgehouden. De toestellen zijn veelal uitgevoerd in aluminium, rvs, kunststof en of verduurzaamd hout. De toestellen worden zo geproduceerd dat er minder onderhoud nodig is en tevens worden ze steeds meer hufterproof. In de komende beleidsperiode zetten we vooral in op het vervangen van de nog aanwezige ‘oudere’ speelvoorzieningen.

Openbare verlichting
In het duurzaamheidsprogramma BErgeijkENERGY heeft de gemeente Bergeijk de ambitie gesteld om energieneutraal te zijn in het jaar 2030. De grootschalige ombouw naar LED-verlichting draagt daar substantieel aan bij. Op dit moment wordt de openbare verlichting in de nacht gedimd. Dit levert energiebesparing op. Naast het dimmen van de verlichting wordt ook gekeken om LED-verlichting dynamisch uit te voeren. Bij dynamische verlichting brandt deze alleen (voor 100%) als daar vraag naar is. Dat kan betekenen dat wanneer er bijvoorbeeld ’s-nachts niemand op straat is de verlichting nog verder terug dimt dan nu standaard is ingesteld en pas feller gaat branden wanneer er iemand op straat is. Dit bespaart extra energie.

Op basis van levensduur van de traditionele lampen werd jaarlijks een gedeelte van de lampen vervangen (geremplaceerd). Vanuit Europese wetgeving is het toepassen van kwik-houdende lampen vanaf 2023 niet meer toegestaan. Dat betekent dat een gedeelte van ons areaal in de toekomst niet meer geremplaceerd kan worden met de traditionele lampen. Om die reden is in 2022 nog een grootschalige groepsremplace uitgevoerd. De armaturen waarin deze lampen zijn vervangen zijn over enkele jaren, als de lampen weer vervangen zouden moeten worden, afgeschreven en moeten om die reden dan vervangen worden. Ledlampen hoeven niet meer vervangen worden. Die gaan mee tot einde levensduur van het armatuur. Vanaf 2024 komt het uitvoeren van groepsremplace te vervallen.

Om de levensduur van een LED armatuur te bevorderen moeten deze armaturen wel periodiek gereinigd worden. De kosten voor het reinigen worden vanaf 2024 voor het eerst opgenomen in de begroting.

Financieel

Als gevolg van de geactualiseerde beheerplannen wijzigt in enkele gebieden het benodigd jaarlijks exploitatiebudget. De exploitatiekosten voor de periode van BORA IV zijn opgenomen in onderstaande tabel.

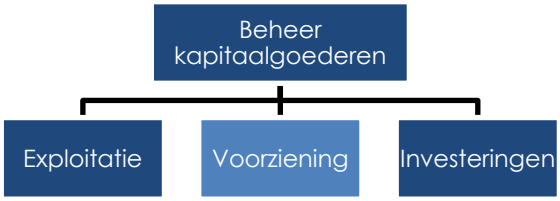
(+ = voordeel, -/- = nadeel)	2024			2025		
Exploitatie	BORA 3	BORA 4	Verschil	BORA 3	BORA 4	Verschil
Accommodaties	€ 616.000	€ 602.000	€ 14.000	€ 622.000	€ 603.000	€ 19.000
Openbare Verlichting	€ 198.000	€ 234.000	€ -36.000	€ 199.000	€ 230.000	€ -31.000
Wegen & Bruggen	€ 347.000	€ 386.000	€ -39.000	€ 352.000	€ 395.000	€ -43.000
Groen	€ 1.634.000	€ 1.634.000	€ -	€ 1.652.000	€ 1.637.000	€ 15.000
Spelen	€ 80.000	€ 113.000	€ -33.000	€ 81.000	€ 115.000	€ -34.000
Wegmeubilair	€ 28.000	€ 27.000	€ 1.000	€ 29.000	€ 27.000	€ 2.000
Eindtotaal	€ 2.903.000	€ 2.996.000	€ -93.000	€ 2.935.000	€ 3.007.000	€ -72.000

(+ = voordeel, -/- = nadeel)	2026			2027		
Exploitatie	BORA 3	BORA 4	Verschil	BORA 3	BORA 4	Verschil
Accommodaties	€ 628.000	€ 603.000	€ 25.000	€ 628.000	€ 604.000	€ 24.000
Openbare Verlichting	€ 201.000	€ 226.000	€ -25.000	€ 201.000	€ 223.000	€ -22.000
Wegen & Bruggen	€ 357.000	€ 386.000	€ -29.000	€ 357.000	€ 395.000	€ -38.000
Groen	€ 1.669.000	€ 1.640.000	€ 29.000	€ 1.669.000	€ 1.640.000	€ 29.000
Spelen	€ 82.000	€ 117.000	€ -35.000	€ 82.000	€ 117.000	€ -35.000
Wegmeubilair	€ 29.000	€ 27.000	€ 2.000	€ 29.000	€ 27.000	€ 2.000
Eindtotaal	€ 2.966.000	€ 2.999.000	€ -33.000	€ 2.966.000	€ 3.006.000	€ -40.000

6. Voorzieningen

Groot onderhoud wordt ten laste gebracht van de voorziening. In de bijlagen zijn de beheerplannen opgenomen met betrekking tot het beheer van alle gemeentelijke accommodaties, wegen, bruggen, wegmeubilair, groen, spelen en openbare verlichting. Onderstaande een algemene beschrijving, highlights en samenvatting met betrekking tot de financiële consequenties. De hoogte van de storting in de voorziening onderhoud wordt bepaald aan de hand van het 25-jaarlijks gemiddelde uit de meerjarenonderhoudsplanning.

Accommodaties

De "groot-onderhouds-werkzaamheden" betreffen met name werkzaamheden die essentieel zijn voor instandhouding van het gebouw en/of accommodatie. Deze hebben veelal te maken met de constructie, de schil van het gebouw en de installaties. Bij een gebouw moet deze voldoen aan de wettelijke eisen en kaders en is gebouwveiligheid van groot belang. Hierbij valt bijvoorbeeld te denken aan legionellabeheer , liftkeuringen, NEN 3140 (elektra)en diverse keuringen van technische installaties.

Uitgangspunt voor de hoogte van de voorziening is het in stand houden van het onderhoudsniveau 7. Deze kwaliteitsscore wordt bepaald aan de hand van NEN2767 (conditiemeting voor gebouwen).

Wegen

Op basis van inspecties van het volledige areaal wordt het groot onderhoud gepland. Met BORA IV gaan we risico gestuurd beheren. Wanneer op basis van risico's een prioritering wordt gemaakt dan scoort bijvoorbeeld een voetpad met ongelijk liggende tegels hoger dan een parkeervak met ongelijk liggende tegels. Risicovolle locaties worden eerder aangepakt dan minder risicovolle locaties. Daardoor kan het voorkomen dat verhardingen die minder slecht zijn van kwaliteit, eerder voor onderhoud in aanmerking komen dan verhardingen die slechter van kwaliteit zijn. Hierbij houden we rekening met de uitgangspunten van de Gemeentelijke Visie Mobiliteit en de risico gestuurde aanpak.

Bruggen

Binnen de voorziening bruggen worden de grootschalige onderhoudskosten op jaarbasis begroot. In 2022 heeft een inspectie van alle bruggen plaatsgevonden. Op basis van die inspectieresultaten zijn de onderhoudswerkzaamheden voor de komende jaren geactualiseerd.

Grootschalige onderhoudswerkzaamheden bestaan in hoofdzaak uit de volgende werkzaamheden:

1. Onderhoud aan beton- en metselwerkconstructies;
2. Schilderen van stalen leuningen;
3. Onderhoud aan houten brugdekken en houten leuningen;
4. Uitvoeren van de visuele inspectie.

Groen

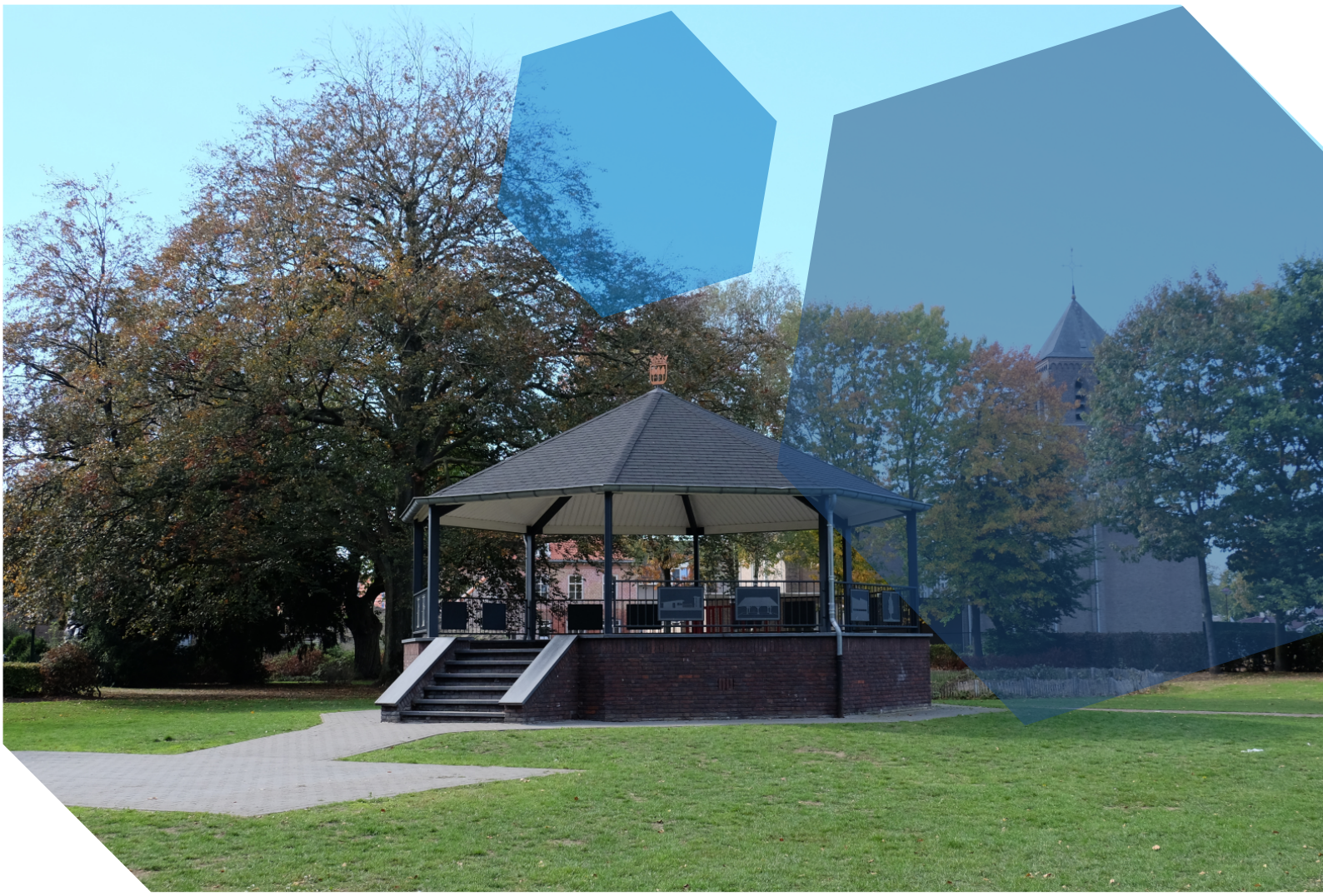
Groen is een belangrijke drager van de inrichting van de buitenruimte. Belangrijk voor leefbaarheid en vitaliteit van wijken, dorpen, platteland en regio. In combinatie met groot onderhoud van wegen wordt gelijktijdig ook onderhoud aan het groen naast die wegen uitgevoerd. De benodigde middelen in de voorziening groen hangen dan ook samen met de voorziening wegen.

Openbare verlichting

Binnen de voorziening openbare verlichting worden enkel de planmatige onderhoudskosten op jaarbasis begroot. De begrootte werkzaamheden bestaan uit het schilderen van lichtmasten en het reinigen van armaturen.

In 2021 is in het kader van een bezuiniging besloten om lichtmasten niet langer te schilderen. Het schilderen van lichtmasten dient vooral het uiterlijk aanzien en heeft maar een zeer beperkt effect op de levensduur van masten. De levensduur van een mast is gemiddeld 50 jaar. Het niet schilderen van lichtmasten heeft echter tot gevolg dat de uitstraling van de masten er op achteruit gaat. Op een bepaald moment zal de behoefte voor het schilderen van de masten weer ontstaan.

LED-verlichting is de afgelopen jaren tot volle wasdom gekomen. Reeds gepland en in de begroting vastgesteld is het uitvoeringsprogramma omvorming naar LED-verlichting. De gemeente heeft de gelegenheid opgepakt om de kwaliteit van de verlichting te verbeteren en de uitstoot van CO2 terug te dringen. Deze investering heeft een positief effect op de energiekosten (exploitatie).

Financieel

Als gevolg van de keuzes en programma's voor de komende periode, wijzigen in de gebieden de stortingen in en onttrekkingen uit de voorzieningen. In onderstaande tabellen worden de verschillen tussen BORA 3 en BORA 4 inzichtelijk gemaakt voor de stortingen en onttrekkingen in de periode 2024-2027 voor de verschillende voorzieningen. In de tabellen en grafieken, die op de volgende pagina's volgen, geven we per beheerplan een overzicht van 10 jaar. Voor de financiële doorkijk van 25 jaar verwijzen we naar de betreffende beheerplannen.

Stortingen:

	2024-2027		
Voorzieningen	BORA 3	BORA 4	Verschil
Voorziening Accommodaties	€ 856.000	€ 1.243.000	€ -387.000
Voorziening Openbare Verlichting	€ 11.000	€ 14.000	€ -3.000
Voorziening Wegen & Bruggen	€ 815.000	€ 973.000	€ -158.000
Voorziening Groen	€ 34.000	€ 26.000	€ 8.000
Eindtotaal	€ 1.716.000	€ 2.256.000	€ -540.000

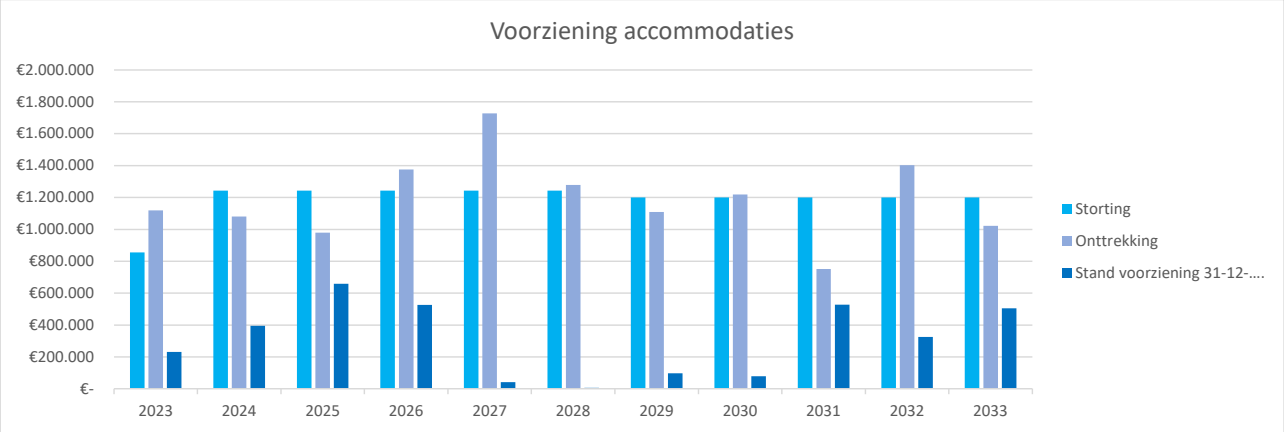
Onttrekkingen:

(+ = voordeel, -/- = nadeel)	2024			2025		
Voorzieningen	BORA 3	BORA 4	Verschil	BORA 3	BORA 4	Verschil
Voorziening Accommodaties	€ 759.000	€ 1.080.000	€ -321.000	€ 678.000	€ 979.000	€ -301.000
Voorziening Openbare Verlichting	€ 6.000	€ 12.000	€ -6.000	€ 6.000	€ 16.000	€ -10.000
Voorziening Wegen & Bruggen	€ 747.000	€ 1.408.000	€ -661.000	€ 1.375.000	€ 1.038.000	€ 337.000
Voorziening Groen	€ 31.000	€ 38.000	€ -7.000	€ 49.000	€ 31.000	€ 18.000
Eindtotaal	€ 1.543.000	€ 2.538.000	€ -995.000	€ 2.108.000	€ 2.064.000	€ 44.000

(+ = voordeel, -/- = nadeel)	2026			2027		
Voorzieningen	BORA 3	BORA 4	Verschil	BORA 3	BORA 4	Verschil
Voorziening Accommodaties	€ 1.006.000	€ 1.376.000	€ -370.000	€ 527.000	€ 1.727.000	€ -1.200.000
Voorziening Openbare Verlichting	€ 6.000	€ 15.000	€ -9.000	€ 6.000	€ 11.000	€ -5.000
Voorziening Wegen & Bruggen	€ 1.193.000	€ 1.212.000	€ -19.000	€ 1.112.000	€ 924.000	€ 188.000
Voorziening Groen	€ 41.000	€ 36.000	€ 5.000	€ 25.000	€ 27.000	€ -2.000
Eindtotaal	€ 2.246.000	€ 2.639.000	€ -393.000	€ 1.670.000	€ 2.689.000	€ -1.019.000

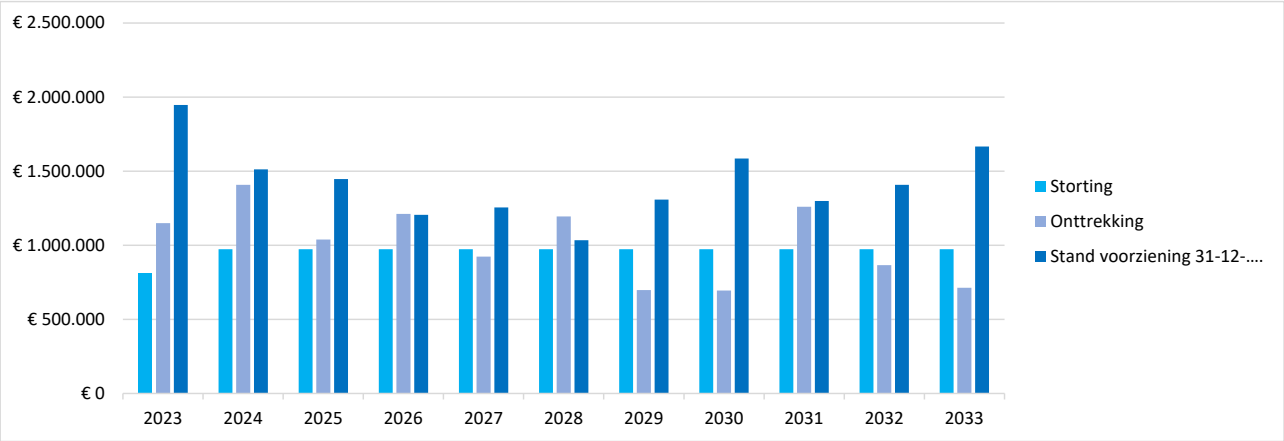
Voorziening accommodaties	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Stand voorziening 01-01-....	€ 494.000	€ 231.000	€ 395.000	€ 659.000	€ 526.000	€ 42.000
Storting	€ 856.000	€ 1.243.000	€ 1.243.000	€ 1.243.000	€ 1.243.000	€ 1.243.000
Onttrekking	€ 1.119.000	€ 1.080.000	€ 979.000	€ 1.376.000	€ 1.727.000	€ 1.278.000
Stand voorziening 31-12-....	€ 231.000	€ 395.000	€ 659.000	€ 526.000	€ 42.000	€ 7.000

Voorziening accommodaties	2029	2030	2031	2032	2033
Stand voorziening 01-01-....	€ 7.000	€ 98.000	€ 79.000	€ 528.000	€ 326.000
Storting	€ 1.200.000	€ 1.200.000	€ 1.200.000	€ 1.200.000	€ 1.200.000
Onttrekking	€ 1.109.000	€ 1.219.000	€ 751.000	€ 1.402.000	€ 1.022.000
Stand voorziening 31-12-....	€ 98.000	€ 79.000	€ 528.000	€ 326.000	€ 504.000

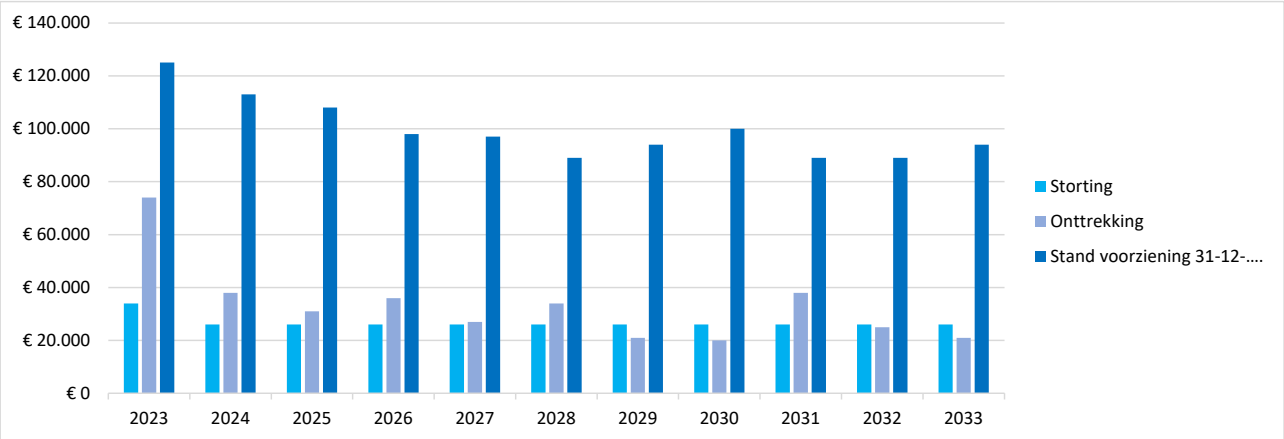
Voorziening Wegen & bruggen	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Stand voorziening 01-01-....	€ 2.282.000	€ 1.947.000	€ 1.512.000	€ 1.446.000	€ 1.206.000	€ 1.255.000
Storting	€ 815.000	€ 973.000	€ 973.000	€ 973.000	€ 973.000	€ 973.000
Onttrekking	€ 1.149.000	€ 1.408.000	€ 1.038.000	€ 1.212.000	€ 924.000	€ 1.194.000
Stand voorziening 31-12-....	€ 1.947.000	€ 1.512.000	€ 1.446.000	€ 1.206.000	€ 1.255.000	€ 1.034.000

Voorziening Wegen & bruggen	2029	2030	2031	2032	2033
Stand voorziening 01-01-....	€ 1.034.000	€ 1.308.000	€ 1.586.000	€ 1.299.000	€ 1.407.000
Storting	€ 973.000	€ 973.000	€ 973.000	€ 973.000	€ 973.000
Onttrekking	€ 698.000	€ 694.000	€ 1.260.000	€ 865.000	€ 713.000
Stand voorziening 31-12-....	€ 1.308.000	€ 1.586.000	€ 1.299.000	€ 1.407.000	€ 1.666.000

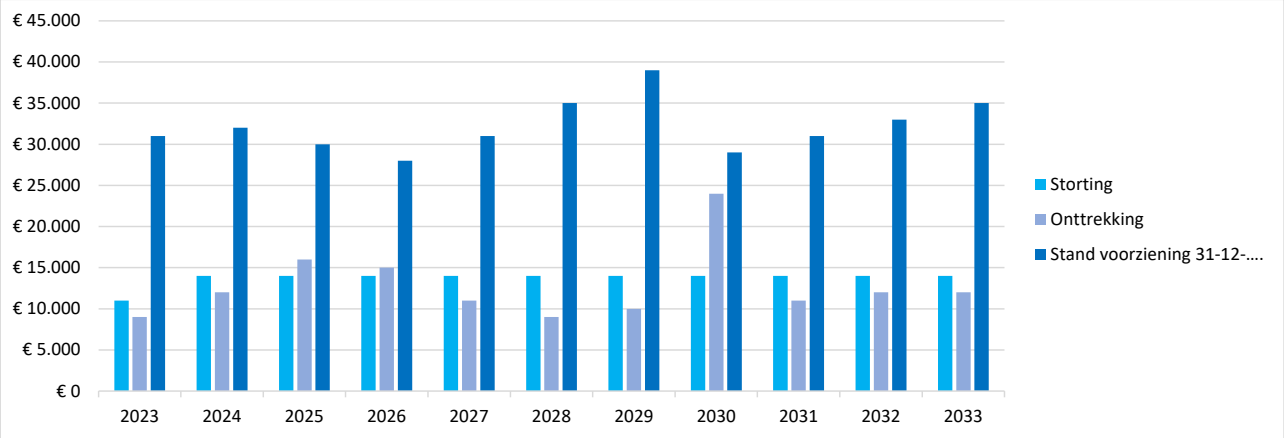
Voorziening Groen	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Stand voorziening 01-01-....	€ 166.000	€ 125.000	€ 113.000	€ 108.000	€ 98.000	€ 97.000
Storting	€ 34.000	€ 26.000	€ 26.000	€ 26.000	€ 26.000	€ 26.000
Onttrekking	€ 74.000	€ 38.000	€ 31.000	€ 36.000	€ 27.000	€ 34.000
Stand voorziening 31-12-....	€ 125.000	€ 113.000	€ 108.000	€ 98.000	€ 97.000	€ 89.000

Voorziening Groen	2029	2030	2031	2032	2033
Stand voorziening 01-01-....	€ 89.000	€ 94.000	€ 100.000	€ 89.000	€ 89.000
Storting	€ 26.000	€ 26.000	€ 26.000	€ 26.000	€ 26.000
Onttrekking	€ 21.000	€ 20.000	€ 38.000	€ 25.000	€ 21.000
Stand voorziening 31-12-....	€ 94.000	€ 100.000	€ 89.000	€ 89.000	€ 94.000

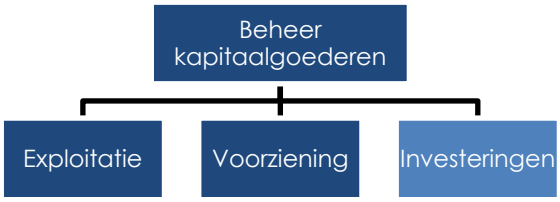

Voorziening OV	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Stand voorziening 01-01-....	€ 29.000	€ 31.000	€ 32.000	€ 30.000	€ 28.000	€ 31.000
Storting	€ 11.000	€ 14.000	€ 14.000	€ 14.000	€ 14.000	€ 14.000
Onttrekking	€ 9.000	€ 12.000	€ 16.000	€ 15.000	€ 11.000	€ 9.000
Stand voorziening 31-12-....	€ 31.000	€ 32.000	€ 30.000	€ 28.000	€ 31.000	€ 35.000

Voorziening OV	2029	2030	2031	2032	2033
Stand voorziening 01-01-....	€ 35.000	€ 39.000	€ 29.000	€ 31.000	€ 33.000
Storting	€ 14.000	€ 14.000	€ 14.000	€ 14.000	€ 14.000
Onttrekking	€ 10.000	€ 24.000	€ 11.000	€ 12.000	€ 12.000
Stand voorziening 31-12-....	€ 39.000	€ 29.000	€ 31.000	€ 33.000	€ 35.000

7. Investeringen

Vanaf 2017 moeten investeringen in maatschappelijk nut in de openbare ruimte verplicht geactiveerd worden op de balans. Op deze investeringen moet worden afgeschreven.

De investeringen voortvloeiende uit het proces FOCUS, worden via de perspectievennota aan de gemeenteraad voorgelegd. In de komende beleidsperiode zijn de volgende herinrichtingsprojecten opgenomen welke gecombineerd worden uitgevoerd met rioleringswerkzaamheden:

- Herinrichting Burgemeester Magneestraat- Kleine Broekstraat;
- Herinrichting Weebosch-St Gerardusweg;
- Herinrichting De Bucht;
- Herinrichting Frater Romboutsstraat en Kerkepad;
- Herinrichting Den Belleman e.o.;
- Herinrichting Prins Bernhardstraat e.o.;
- Herinrichting Wijk Van den Valgaetstraat;

Investeringen herinrichtingsprojecten (wegen)		t/m 2023	2024	2025	2026	2027	Totaal
1	Herinrichting Burgemeester Magneestraat - Kleine Broekstraat	€ 1.281.000	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 1.281.000
2	Weebosch - St. Gerardusweg	€ 0	€ 1.775.000	€ 0	€ 0	€ 0	€ 1.775.000
3	De Bucht	€ 819.000	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 819.000
4	Frater Romboutsstraat en Kerkepad	€ 474.000	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 474.000
5	Den Belleman e.o.	€ 0	€ 0	€ 0	€ 375.000	€ 0	€ 375.000
6	Prins Bernhardstraat e.o.	€ 0	€ 100.000	€ 0	€ 500.000	€ 0	€ 600.000
7	Wijk van den Valgaetstraat	€ 0	€ 0	€ 100.000	€ 0	€ 1.440.000	€ 1.540.000
Totaal							
	Totale investering	€ 2.574.000	€ 1.875.000	€ 100.000	€ 875.000	€ 1.440.000	€ 6.864.000

Investeringen herinrichtingsprojecten (riolering)		t/m 2023	2024	2025	2026	2027	Totaal
1	Herinrichting Burgemeester Magneestraat - Kleine Broekstraat	€ 1.313.000	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 1.313.000
2	Weebosch - St. Gerardusweg	€ 0	€ 1.721.000	€ 0	€ 0	€ 0	€ 1.721.000
3	De Bucht	€ 854.000	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 854.000
4	Frater Romboutsstraat en Kerkepad	€ 203.000	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 203.000
5	Den Belleman e.o.	€ 0	€ 0	€ 0	€ 420.000	€ 0	€ 420.000
6	Prins Bernhardstraat e.o.	€ 0	€ 0	€ 0	€ 970.000	€ 0	€ 970.000
7	Wijk van den Valgaetstraat	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 1.370.000	€ 1.370.000
Totaal							
	Totale investering	€ 2.370.000	€ 1.721.000	€ 0	€ 1.390.000	€ 1.370.000	€ 6.851.000

Doorkijk investeringen FOCUS 2028-2032

FOCUS en de investeringen van na het jaar 2027 worden jaarlijks in de perspectievennota aan de gemeenteraad voorgesteld. Vooralsnog is er vanzelfsprekend wel een langere doorkijk, maar deze is slechts ter informatie.

Investeringen herinrichtingsprojecten (wegen)	2028	2029	2030	2031	2032	Totaal
1 Voorderstraat	€ 207.000	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 207.000
2 Willibordusstraat	€ 337.000	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 337.000
3 van Beverwijkstraat	€ 1.097.000	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 1.097.000
4 Nieuwstraat	€ 681.000	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 681.000
5 Meerendreef - Doolhof	€ 0	€ 422.000	€ 0	€ 0	€ 0	€ 422.000
6 Molenstraat e.o.	€ 0	€ 960.000	€ 0	€ 0	€ 0	€ 960.000
7 Dorpstraat Luyksgestel	€ 0	€ 0	€ 2.844.000	€ 0	€ 0	€ 2.844.000
8 Molenbuurt De Bijstervelden	€ 0	€ 0	€ 1.610.000	€ 0	€ 0	€ 1.610.000
9 Molenbuurt Het Ronsel	€ 0	€ 0	€ 1.647.000	€ 0	€ 0	€ 1.647.000
10 Molenbuurt De Haspel	€ 0	€ 0	€ 926.000	€ 0	€ 0	€ 926.000
11 Wijk de Bucht	€ 0	€ 0	€ 0	€ 2.558.000	€ 0	€ 2.558.000
12 Hagelkruis e.o.	€ 0	€ 0	€ 0	€ 2.344.000	€ 0	€ 2.344.000
13 Dr. Rauppstraat (Hoek - Marijkestraat)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 449.000	€ 449.000
14 Dr. Rauppstraat (Kerkstraat - Marijkestraat)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 617.000	€ 617.000
15 Lindenstraat - Meidoornstraat	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 827.000	€ 827.000
16 Dorpsstraat Westerhoven	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 1.316.000	€ 1.316.000
Totaal						
Totale investering	€ 2.322.000	€ 1.382.000	€ 7.027.000	€ 4.902.000	€ 3.209.000	€ 18.842.000

Investeringen herinrichtingsprojecten (riolering)	2028	2029	2030	2031	2032	Totaal
1 Voorderstraat	€ 357.000	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 357.000
2 Willibordusstraat	€ 296.000	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 296.000
3 van Beverwijkstraat	€ 510.000	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 510.000
4 Nieuwstraat	€ 667.000	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 667.000
5 Meerendreef - Doolhof	€ 0	€ 505.000	€ 0	€ 0	€ 0	€ 505.000
6 Molenstraat e.o.	€ 0	€ 956.000	€ 0	€ 0	€ 0	€ 956.000
7 Dorpstraat Luyksgestel	€ 0	€ 0	€ 3.377.000	€ 0	€ 0	€ 3.377.000
8 Molenbuurt De Bijstervelden	€ 0	€ 0	€ 1.364.000	€ 0	€ 0	€ 1.364.000
9 Molenbuurt Het Ronsel	€ 0	€ 0	€ 1.271.000	€ 0	€ 0	€ 1.271.000
10 Molenbuurt De Haspel	€ 0	€ 0	€ 804.000	€ 0	€ 0	€ 804.000
11 Wijk de Bucht	€ 0	€ 0	€ 0	€ 2.768.000	€ 0	€ 2.768.000
12 Hagelkruis e.o.	€ 0	€ 0	€ 0	€ 1.434.000	€ 0	€ 1.434.000
13 Dr. Rauppstraat (Hoek - Marijkestraat)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 548.000	€ 548.000
14 Dr. Rauppstraat (Kerkstraat - Marijkestraat)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 750.000	€ 750.000
15 Lindenstraat - Meidoornstraat	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 771.000	€ 771.000
16 Dorpsstraat Westerhoven	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 755.000	€ 755.000
Totaal						
Totale investering	€ 1.830.000	€ 1.461.000	€ 6.816.000	€ 4.202.000	€ 2.824.000	€ 17.133.000

Gemeentelijke Visie Mobiliteit 2023 – 2026

In de Gemeentelijke Visie Mobiliteit is het gemeentelijk beleid opgenomen ten aanzien van verkeer en verkeersveiligheid. Herinrichtingsprojecten en rehabilitaties van wegen worden hier aan getoetst. Eventuele aanvullende maatregelen vanuit de Gemeentelijke Visie Mobiliteit die niet binnen de beschikbare middelen vallen van de herinrichtingsprojecten en rehabilitaties van wegen worden meegenomen in deze projecten. Voor de extra benodigde middelen worden via de begrotingscyclus (PPN-BURAP) extra middelen gevraagd.

De 30 km-uur inrichting van de verbinding Eykereind-Mr. Pankenstraat-Hof- Van Beverwijkstraat-Nieuwstraat-Churchilllaan-Kennedylaan worden uitgevoerd gelijktijdig met de herinrichting van de Nieuwstraat en de Van Beverwijkstraat in 2028.

Fietsambitie

Ten aanzien van de fietsambitie zijn aparte investeringen opgenomen in de begroting. Voor de komende jaren zijn middelen gereserveerd in de begroting ten aanzien van de realisatie van de F67 – De Kempenroute. Hieronder vallen de routedelen, Hobbel (Walik), Eikestraat en Broekhovenseweg. Hiervoor zijn middelen in de begroting opgenomen voor 2024 en 2025. Ten aanzien van de fietsverbinding Kruisboomweg zijn voor 2024 middelen beschikbaar gesteld.

Wegen

Gelijktijdig met BORA III zijn de FOCUS projecten geïntroduceerd. Bij de FOCUS projecten wordt een (woon)wijk geheel opnieuw aangelegd. Zowel de bovengrondse als ondergrondse infrastructuur wordt opnieuw aangelegd. Er zijn echter ook wegen (met name in het buitengebied) waar niet direct sprake is van een FOCUS project. Vaak gaat het enkel om de verharding die vervangen (gerehabiliteerd) moet worden. Bij een rehabilitatie wordt de bestaande verharding inclusief de daaronder gelegen fundering vervangen. Om die noodzakelijke rehabilitaties de komende jaren uit te kunnen voeren worden gelijktijdig met dit beleidsplan aparte investeringen voorgesteld. Deze investeringen worden net als de FOCUS projecten jaarlijks door middel van een PPN voorstel voor de begroting voorgesteld. Voor de jaren 2024–2027 zijn de volgende rehabilitaties in de begroting opgenomen.

Investeringen Rehabilitaties Wegen		2024	2025	2026	2027	Totaal
1	Rehabilitatie Veldhovensedijk	€ 80.000	€ 0	€ 0	€ 0	€ 80.000
2	Rehabilitatie Schaiksedijk (fietspaden + rijbaan)	€ 800.000	€ 0	€ 0	€ 0	€ 800.000
3	Rehabilitatie Heuvelweg	€ 500.000	€ 0	€ 0	€ 0	€ 500.000
4	Rehabilitatie Grensweg (fietspad)	€ 0	€ 250.000	€ 0	€ 0	€ 250.000
5	Rehabilitatie Prov. Weg - Loveren (fietspaden)	€ 0	€ 0	€ 1.350.000	€ 0	€ 1.350.000
7	Rehabilitatie Hoge Berkt (tussenweg)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 75.000	€ 75.000
Totaal						
	Totale investering	€ 1.380.000	€ 250.000	€ 1.350.000	€ 75.000	€ 3.055.000

Bruggen
In 2021 is besloten om in 2024 van 9 bruggen de leuningen te vervangen. Veel van de bruggen in het buitengebied hebben geen leuninghekwerk maar lage gemetselde muurtjes. Deze gemetselde muurtjes zijn karakteristiek voor onze gemeente maar voldoen met de beperkte hoogte niet aan de huidige normen ten aanzien van valhoogtebeveiliging. Om die reden is eerder besloten bruggen te voorzien van een leuning die voldoet aan de normen ten aanzien van valbeveiliging, met respect voor de aanwezige metselwerkmuurtjes, die daarbij zo veel mogelijk in stand worden gehouden. Tevens worden dan kwaliteitsimpulsen gegeven door deze leuningen een bijzondere uitstraling te geven in lijn met de leuningen die in 2018 geplaatst zijn op brug 6 in de Looerheideweg. Ten aanzien van deze bruggenleuningen is in de begroting 2024-2027 een investering opgenomen.

Wegmeubilair
Ten aanzien van wegmeubilair is in de begroting 2024-2027 een investering opgenomen voor de vervanging van ANWB bewegwijzering in 2024.

Spelen
Ten behoeve van speelvoorzieningen is in de begroting 2024-2027 in het jaar 2024 een investering opgenomen van € 55.000 die bestemd is voor het uitvoeren van het “Bewegen, Ontmoeten en Spelen beleid.

Openbare verlichting
Zoals reeds gepland in de begroting 2024-2027 investeren we in 2024 en 2025 € 200.000 per jaar voor de omvorming naar LED-verlichting. Deze investeringen worden in 20 jaar afgeschreven.

8. Samenvatting, financieel

Ten opzichte van het beleidsplan BORA III zijn er een aantal belangrijke ontwikkelingen welke (financieel) effect hebben op het beleidsplan BORA IV:

- De prijzen van leveringen, diensten en werken de afgelopen jaren aanzienlijk gestegen wat zijn doorwerking heeft in de prijzen in de onderliggende beheerplannen.
- Na het vaststellen van BORA III is er sprake geweest van areaaluitbreidingen op verschillende beleidsvelden van BORA.
- Voor wat betreft de voorzieningen is de keuze gemaakt om de doorkijk van werkzaamheden te verlengen van 10 jaar naar 25 jaar. Op deze manier komen nagenoeg alle voorkomende werkzaamheden van groot onderhoud in één cyclus wel minimaal één keer aan bod. Wat dan ook zorgt voor een beter beeld op de benodigde storting.

Het nieuwe beleidsplan BORA IV kent geen nieuw beleid. Wel zijn de bovenstaande ontwikkelingen meegenomen in de actualisatie van de onderliggende beheerplannen.

De eerste doorkijk van de voorzieningen (na actualisatie) liet zien dat de voorziening accommodaties in de 25-jarige doorkijk in de begin- en eindjaren een negatief saldo vertoonde. Conform het BBV mag een voorziening geen negatief saldo vertonen. Omdat er geen sprake is van een acuut probleem (negatief saldo einde jaar actualisatie) dienen deze negatieve saldi opgevangen te worden middels ophoging van de structurele storting in de voorziening accommodaties. De benodigde ophoging is verwerkt in de cijfers in onderstaande tabel.

De actualisatie heeft zowel invloed op de reguliere exploitatiebudgetten als op de stortingen in de voorzieningen (vanuit exploitatie). Onderstaande tabel geeft het totaal weer van de wijzigingen (na actualisatie) over de jaren 2024-2027 op zowel de reguliere exploitatiebudgetten als de stortingen in de voorzieningen. De actualisatie van de beheerplannen heeft een nadelig effect op het begrotingssaldo aflopend van circa € 597.000 in 2024 tot circa € 545.000 in 2027.

Omschrijving (-/- = nadeel / + = voordeel)	2024	2025	2026	2027
Exploitatiebudgetten	-€ 92.000	-€ 72.000	-€ 33.000	-€ 40.000
Stortingen voorzieningen	-€ 540.000	-€ 540.000	-€ 540.000	-€ 540.000
Totaal effect BORA IV op saldo begroting 2024-2027	**-€ 632.000**	**-€ 612.000**	**-€ 573.000**	**-€ 580.000**
Verwerking raadsvoorstel verduurzaming basissportvoorzieningen	**€ 35.000**	**€ 35.000**	**€ 35.000**	**€ 35.000**
Reeds verwerkt begrotingseffect BORA IV (verwerkt middels NB20	**-€ 527.000**	**-€ 507.000**	**-€ 468.000**	**-€ 475.000**
Nog te verwerken begrotingseffect BORA IV (middels raadsvoorstel	**-€ 70.000**	**-€ 70.000**	**-€ 70.000**	**-€ 70.000**

Betreft effect begroting, exclusief indexering

Bijlagen

1 Beheerplan Accommodaties
2 Beheerplan Wegen en Bruggen
3 Beheerplan Wegmeubilair
4 Beheerplan Groen
5 Beheerplan Spelen
6 Beheerplan Openbare verlichting